

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim
według stanu na dzień 31.12.2020 roku**

Mińsk Mazowiecki, 2021 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE O BANKU

Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim działa od 1924 r. Siedziba Banku mieści się w Mińsku Mazowieckim przy ul. Piłsudskiego 6. Bank wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Krajowy Rejestr Sądowy (KRS) pod numerem 0000100007. Bankowi Spółdzielczemu w Mińsku Mazowieckim nadano numer statystyczny REGON 000508454 oraz Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP) 822-000-66-12.

Bank Spółdzielczy zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. W dniu 22 listopada 2017 r. Bank przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim wchodzi:

- Jacek Lipiec – Prezes Zarządu
- Agata Kubicka – Wiceprezes Zarządu
- Eliza Mashaley – Wiceprezes Zarządu

W skład Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim wchodzi:

- Ryszard Szopa – Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Mateusz Ludwiniak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej;
- Ryszard Szczurowski – Sekretarz Rady Nadzorczej;
- Krzysztof Adamiec – Członek Rady Nadzorczej;
- Andrzej Gajowniczek – Członek Rady Nadzorczej;
- Andrzej Gałązka – Członek Rady Nadzorczej;
- Andrzej Kuligowski – Członek Rady Nadzorczej;
- Ewa Bednarska – Członek Rady Nadzorczej.

Na dzień 31.12.2020 r. Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim prowadził działalność w Centrali Banku, 9 oddziałach oraz 2 filiach, zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

W tabeli poniżej zestawiono adresy jednostek organizacyjnych Banku:

Rodzaj placówki	Adres
Centrala Banku	ul. Piłsudskiego 6, 05-300 Mińsk Mazowiecki
Oddział w Mińsku Mazowieckim	ul. 11-go listopada 12, 05-300 Mińsk Mazowiecki
Filia Mińsk Mazowiecki	ul. Piłsudskiego 6, 05-300 Mińsk Mazowiecki
Filia Mińsk Mazowiecki	ul. Tuwima 2, 05-300 Mińsk Mazowiecki
Oddział Dębe Wielkie	ul. Strażacka 3, 05-311 Dębe Wielkie
Oddział Dobrze	ul. Kościuszki 31, 05-307 Dobrze
Oddział Jakubów	ul. Mińska 15, 05-306 Jakubów
Oddział Kołbiel	ul. 1 Maja 29, 05-340 Kołbiel
Oddział Latowicz	ul. Św. Ducha 5, 05-334 Latowicz
Oddział Poświętne	ul. Krótka 1, 05-326 Poświętne
Oddział Siennica	ul. Bankowa 1, 05-332 Siennica
Oddział Stanisławów	ul. Krótka 1, 05-304 Stanisławów

Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim na dzień 31.12.2020 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją. W związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

II. PODSTAWY PRAWNE

Niniejsza informacja została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w:

1. Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (część ósma);
2. Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (§ 31).
3. Rozporządzeniu 1423/2013 UE,
4. Ustawie Prawo bankowe, ze szczególnym uwzględnieniem art. 111a,
5. Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. w sprawie zarządzania ryzykiem (...),

6. Rekomendacji „M” KNF,
7. Rekomendacji „P” KNF,
8. Rekomendacja „H” KNF,
9. Ustawie o ochronie danych osobowych,
10. Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB).

III. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

1. Strategia zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku w 2020 r. odbywało się zgodnie z długofalową „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim”. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim na lata 2019-2023”. Strategie podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji;
2. Identyfikację i ocenę ryzyka;
3. Limitowanie ryzyka;
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.;
5. Raportowanie;
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- 2) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- 3) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV/CRR,
- 4) szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z

rozporządzeniem 575/2013 UE,

- 5) analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- 6) uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- 7) agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- 8) raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z Instrukcją System Informacji Zarządczej,
- 9) audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- 10) wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

W Banku zostały zidentyfikowane następujące rodzaje ryzyka bankowego:

1. ryzyko kredytowe,
2. ryzyko operacyjne,
3. ryzyko rynkowe instrumentów finansowych w księdze handlowej,
4. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
5. ryzyko płynności,
6. ryzyko walutowe,
7. ryzyko strategiczne,
8. ryzyko koncentracji,
9. ryzyko wyniku finansowego,
10. ryzyko kapitałowe,
11. ryzyko biznesowe,
12. ryzyko rezydualne,
13. ryzyko modeli,
14. ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
15. ryzyko utraty reputacji,
16. ryzyko inwestycji kapitałowych,
17. ryzyko cyklu gospodarczego,
18. ryzyko braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej

i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą procedury tj.:

1. Strategię zarządzania ryzykiem, która określa istotę, cel, rolę organów nadzorczych i pracowników w procesie zarządzania ryzykiem oraz zasady zarządzania i kontroli ryzyka;
2. Polityki do wszystkich ryzyk, które Bank uznał za istotne. Polityki te określają definicje ryzyka, poziom apetytu na ryzyko oraz główne zamierzenia Banku w celu ograniczania poziomu ryzyka;
3. Instrukcje, które odnoszą się do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które Bank określił jako istotne. Instrukcje Banku zawierają: podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników, stosownie do struktury organizacyjnej Banku, zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku, zasady zarządzania ryzykami bankowymi, zasady ograniczania ryzyka, zasady ustalania limitów i wyznaczania ich poziomu.

Do zapoznania się z procedurami i ich przestrzegania są zobowiązani wszyscy pracownicy Banku uczestniczący w procesie zarządzania ryzykiem. Procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym działa Bank oraz przepisów prawa. Wszelkie zmiany procedur wewnętrznych wymagają decyzji:

1. Strategia zarządzania ryzykiem i polityki zarządzania ryzykami oraz Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych - uchwały Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku,
2. Instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – uchwały Zarządu Banku.

2. Cele strategiczne zarządzania ryzykiem

Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim określa cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami.

2.1. Ryzyko kredytowe

Głównym celem strategicznym jest utrzymywanie stabilnego i zdywersyfikowanego portfela kredytowego, cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Na pokrycie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank przeznaczy do 65% funduszy własnych.

W zarządzaniu ryzykiem kredytowym Bank kieruje się zasadą bezpieczeństwa, zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej, jak i w odniesieniu do całego portfela kredytowego poprzez właściwe oszacowanie i zarządzanie. Bank prezentuje ostrożnościowe podejście do ryzyka kredytowego i dąży do optymalizacji wymogu kapitałowego na to ryzyko.

Bank prowadzi monitoring ekspozycji kredytowych ewidencjonowanych w placówkach sprzedażowych, połączony z inspekcjami u klientów przeprowadzanymi z odpowiednią częstotliwością w celu utrzymania w miarę dobrej jakości portfela kredytowego.

Bank dąży do zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego skorelowanego ze wzrostem bazy depozytowej i przyjmuje limit zaangażowania depozytów w kredyty do poziomu maksimum 95%.

Nadrzędnym celem Polityki kredytowej jest wzrost ekspozycji kredytowych przy utrzymaniu relatywnie wysokich dochodów odsetkowych i prowizyjnych oraz minimalizacji udziału kredytów zagrożonych w ekspozycjach kredytowych ogółem.

Do podstawowych działań mających na celu optymalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wewnętrzne limity koncentracji,
- 2) preferowanie produktów generujących niższy wymóg kapitałowy w celu efektywnego zarządzania kapitałem,
- 3) analizę struktury i monitoring portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań, a w przypadku zidentyfikowania sygnałów ostrzegawczych, wprowadzanie stosownych ograniczeń,
- 4) nadzór i monitoring ekspozycji kredytowych,
- 5) stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego,
- 6) wykorzystywanie informacji o klientach Banku z systemów wymiany danych,
- 7) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, obejmujący m.in.: proces przestrzegania przepisów wewnętrznych Banku i kompetencji,
- 8) analizę i monitoring wartości przyjętych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 9) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń.

Obowiązek stosowania ostrożnościowego podejścia do ryzyka kredytowego dotyczy wszystkich pracowników Banku i każdej transakcji kredytowej.

Działalność kredytowa Banku skierowana jest do:

- 1) Podmiotów gospodarczych zaliczonych do MiŚP,
- 2) Rolników indywidualnych,
- 3) Osób fizycznych,
- 4) Jednostek samorządu terytorialnego.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku

W Banku obowiązuje scentralizowany model zarządzania ryzykiem kredytowym, w którym uczestniczą:

- 1. Rada Nadzorcza** sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym, ocenia jego adekwatność i skuteczność oraz nadzoruje realizację założeń zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i jej zgodność ze strategią i planem finansowym Banku;
- 2. Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania tym ryzykiem, monitorowanie skuteczności systemu oraz zatwierdzenie procedur i limitów ograniczających ryzyko kredytowe;
- 3. Komitet Zarządzania Ryzykami** opiniuje projekty polityki dotyczącej zarządzania ryzykiem kredytowym, procedur pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka kredytowego i limitów koncentracji;
- 4. Komitet Kredytowy Banku** opiniuje transakcje kredytowe przekazywane do decyzji Zarządu oraz propozycje klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank;
- 5. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz** opracowuje projekty polityki, instrukcji, metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym oraz limitów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań, a także jest odpowiedzialny za monitorowanie i zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku;
- 6. Stanowisko Kontroli Wewnętrznej** kontrolujące i oceniające sprawność działania systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, dokonujące regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku;
- 7. Zespół Analityków Kredytowych** uczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego. Weryfikuje dokumentację kredytową i ocenę zdolności kredytowej oraz ocenia adekwatność zabezpieczeń i poprawność propozycji decyzji kredytowych.
- 8. Zespół Monitoringu i Klasyfikacji** uczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego. Dokonuje niezależnego przeglądu klasyfikacyjnego portfela kredytowego. Weryfikuje propozycje tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych na ekspozycje kredytowe.
- 9. pozostali pracownicy Banku** zobowiązani do przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, obowiązujących w Banku polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczący w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Taktyka zarządzania ryzykiem kredytowym

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- 1) ryzykiem kredytowym,
- 2) ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 3) ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) ryzykiem rezydualnym.

Nadzór nad efektywnością procesu zarządzania ryzykiem sprawuje Prezes Zarządu Banku.

RYZIKO KREDYTOWE

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego pracownicy Banku, przed zawarciem każdej pojedynczej transakcji kredytowej, są zobowiązani:

- 1) zbadać celowość finansowania transakcji kredytowej, w tym - w przypadku klientów instytucjonalnych - ocenić, czy cel transakcji kredytowej jest zgodny z ekonomicznym profilem działalności prowadzonej przez klienta,
- 2) ocenić zdolność kredytową klienta zgodnie z metodyką odpowiednią do jego statusu i rodzaju produktu, o który się ubiega,
- 3) zbadać, czy klient wywiązuje się z zobowiązań wobec wierzycieli, w tym z zobowiązań publicznoprawnych oraz wobec instytucji finansowych,
- 4) ustalić, czy klient wywiązywał się w przeszłości i wywiązuje się obecnie ze wszystkich zobowiązań wobec Banku,
- 5) dostosować typ i kwotę transakcji kredytowej do celu i potrzeb finansowych klienta,
- 6) zbadać, czy spełnione są wymogi informacyjne i standardy w zakresie dokumentacji,
- 7) ustalić powiązania kapitałowe i organizacyjne klienta oraz wysokość łącznego zaangażowania Banku w klienta i w podmioty z nim powiązane, w celu określenia prawidłowego poziomu decyzyjnego,
- 8) ustalić, czy wnioskodawca nie figuruje w rejestrach klientów nie wywiązujących się z zobowiązań wobec banków, w Biurze Informacji Kredytowej oraz w innych źródłach, z których korzysta Bank.

Bank kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym. Korzystanie z systemów wymiany informacji ma

na celu zwiększenie skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych i służyć ocenie wiarygodności klientów.

Aktualnie dostęp do informacji zewnętrznych zapewniają w szczególności systemy:

- 1) AMRON (Analizy Monitorowania i Raportowania Obrotu Nieruchomościami),
- 2) BIK (Biuro Informacji Kredytowej) SI BIK - Klient Indywidualny,
- 3) Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

W procesie rozpatrywania wniosków kredytowych Bank dąży do korzystania ze stosowanych metod oceny wiarygodności kredytowej klientów.

Zalecenia ostrożnościowe.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości portfela kredytowego Bank:

- 1) ogranicza lub wycofuje się ze współpracy kredytowej z klientami, których kredyty zostały zakwalifikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwe i stracone,
- 2) nie zaleca ustalania jednorazowej, tzw. balonowej spłaty kredytów na koniec okresu kredytowania, poza kredytami:
 - a) na finansowanie jednoznacznie celowo określonych transakcji handlowych,
 - b) w rachunku bieżącym i rewolwingowych,
 - c) krótkoterminowych do 3 miesięcy,
 - d) zabezpieczonych płynnymi aktywami,
 - e) udzielanymi zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach, np.: klęskowe, na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej.
- 3) nie zaleca stosowania istotnych odstępstw od standardowej oferty kredytowej Banku, skierowanej do klientów innych niż klienci detaliczni,
- 4) zaleca szczególną ostrożność przy udzielaniu kredytów na zakup mieszkania lub lokalu użytkowego od dewelopera, z uwagi na możliwość utraty wartości zabezpieczenia hipotecznego,
- 5) nie zaleca udzielania kredytów w kwocie nieproporcjonalnie wysokiej do kapitałów własnych netto, generowanych przepływów pieniężnych lub obrotów klienta,
- 6) nie zaleca nadmiernej koncentracji zaangażowania portfela kredytowego w:
 - a) jednego klienta lub podmioty powiązane kapitałowo i/lub organizacyjne,
 - b) jedną branżę,
 - c) jednorodne zabezpieczenie,
- 7) zaleca ustanawianie zabezpieczeń kredytów na majątku osobistym kredytobiorcy,

- 8) nie zaleca finansowania kredytobiorców, którzy uchylają się od utrzymywania na rachunku bieżącym w Banku obrotów z tytułu prowadzonej działalności w wysokości adekwatnej do ich zaangażowania kredytowego,
- 9) dopuszcza udzielenie kredytu przeznaczonego na spłatę kredytu zaciągniętego w innym banku, w celu pozyskania klienta o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, pod warunkiem, że pozyskiwany klient nie posiada zadłużenia przeterminowanego,
- 10) nie zaleca finansowania transakcji z osobami, które zostały skazane lub przeciwko którym toczą się postępowania o popełnienie przestępstw związanych z naruszeniem przepisów ustawy karno-skarbowej oraz transakcji, których charakter mógłby zaszkodzić wizerunkowi Banku,
- 11) nie zaleca udzielania kredytów spłacanych tylko przez likwidację majątku.

Gwarancje i poręczenia stanowią uzupełnienie oferty kredytowej Banku i z uwagi na wysokie ryzyko wynikające z ich bezwarunkowego charakteru powinny być udzielane Klientom instytucjonalnym o wysokiej wiarygodności i dobrym standingu finansowym.

RYZIKO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów.

W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny poziomu ryzyka kredytowego związanego z tymi koncentracjami. Identyfikacja koncentracji zaangażowań polega na wskazaniu wyodrębnionych portfeli jednorodnych zaangażowań, uwzględniających określoną dla danego portfela cechę, stanowiącą ryzyko istotne w działalności kredytowej Banku.

W Banku funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka koncentracji zaangażowań, których wartość graniczną stanowi wielokrotność funduszy własnych, funduszy podstawowych i portfela kredytowego.

Bank uwzględnia limity koncentracji zaangażowań:

- 1) wobec pojedynczych podmiotów oraz powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- 2) w ten sam sektor gospodarczy,
- 3) wobec tego samego produktu,
- 4) terminie zapadalności powyżej 10 lat.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz monitoruje zaangażowania z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka koncentracji. Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań, Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz formułuje propozycje dotyczące działań jakie powinny być podjęte przez Bank, w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące. Celem tych działań jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela kredytowego i w efekcie tworzenie bezpiecznej struktury tego portfela.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikujących ryzyko koncentracji zaangażowań Bank wykorzystuje instrumenty na poziomie jednostkowym i na poziomie portfela kredytowego.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności ustala się w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP).

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego Banku w odniesieniu do ryzyka koncentracji zaangażowań uwzględnia:

- 1) jakość zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 2) jakość systemu kontroli wewnętrznej,
- 3) możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 4) rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji.

Wykorzystanie funkcjonujących limitów wewnętrznych koncentracji zaangażowań Bank monitoruje w okresach miesięcznych.

Zasady identyfikacji ryzyka koncentracji

1. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz identyfikując ryzyko koncentracji stosuje następujące zasady uwzględniania wszystkich istotnych czynników ryzyka:

- 1) identyfikuje wszystkie istotne koncentracje w pozycjach bilansowych i pozabilansowych, na podstawie informacji uzyskiwanych samodzielnie z systemów informatycznych, a także z komórek organizacyjnych w zakresie identyfikowania grup klientów powiązanych,
- 2) dokonuje analizy wszystkich rodzajów działalności Banku (tzw. branż) i wszystkich jednostek organizacyjnych, których działalność może powodować ryzyko koncentracji,
- 3) uwzględnia wszystkie istotne czynniki ryzyka koncentracji, w tym czynniki wewnętrzne oraz zmiany w sytuacji w otoczeniu Banku,
- 4) koordynuje uzyskiwanie informacji niezbędnych do identyfikacji ryzyka, w tym wdrożenie odpowiednich metod i narzędzi umożliwiających systematyczną identyfikację ryzyka

koncentracji, obejmuje to w szczególności sposób prowadzenia systemu rachunkowości i systemów informatycznych pozwalający na segregację (grupowanie) podmiotów/klientów wg rodzajów ryzyka koncentracji.

2. Istotną rolę w identyfikacji ryzyka koncentracji pełnią komórki organizacyjne, dotyczy to w szczególności identyfikacji grup klientów powiązanych. Komórki organizacyjne powinny gromadzić i przekazywać do komórki ds. ryzyka możliwie obszerne informacje jakościowe dotyczące zależności biznesowych lub ekonomicznych swoich klientów. Staranność w gromadzeniu informacji umożliwiających identyfikację grup powiązanych klientów, powinna być tym większa, im większa jest ekspozycja banku wobec danego klienta (*w szczególności progiem wymagającym szczególnej staranności jest ekspozycja przekraczająca 5% FW*).

Zasady pomiaru ryzyka koncentracji

1. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz dokonuje pomiaru lub szacowania ryzyka koncentracji w normalnych warunkach, a następnie szacuje zakres zwiększania się ryzyka w scenariuszach warunków skrajnych.
2. W pomiarze ryzyka koncentracji stosowane są miary lub wskaźniki ryzyka koncentracji oparte na wielkości ekspozycji, a także na miernikach wrażliwych na ryzyko (np. kapitale wewnętrznym, aktywach ważonych ryzykiem).
3. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz powinien posiadać odpowiednie narzędzia analityczne wspierające pomiar lub szacowanie ryzyka koncentracji.
4. Pomiar ryzyka powinien umożliwiać rzetelną i terminową ocenę wpływu ryzyka koncentracji na wyniki finansowe/rentowność, wypłacalność, płynność i zgodność z wymogami regulacyjnymi Banku.
5. Pomiar lub szacowanie ryzyka powinny podlegać regularnym przeglądom z uwagi na zmiany w otoczeniu zewnętrznym, zmiany profilu ryzyka Banku, a także obecną i przewidywaną działalność.

Zasady monitorowania i raportowania ryzyka koncentracji:

1. Monitorowania ryzyka koncentracji dokonuje Zarząd, przyjmując informacje sprawozdawcze uwzględniające charakter działalności, skalę i zakres działalności, a także wszystkie jednostki organizacyjne banku (komórki organizacyjne) przygotowywane przez niezależną od działalności biznesowej komórkę ds. ryzyka.
2. Monitorowania przestrzegania limitów ograniczających ryzyko koncentracji dokonuje komórka ds. ryzyka. W przypadku przekroczeń Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz informuje o

tym Zarząd, sporządzając odpowiednią analizę dotyczącą przyczyn przekroczenia i niezbędnych działań naprawczych.

3. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz monitoruje otoczenie, wykorzystując odpowiednie, wiarygodne informacje ekonomiczne i ogólnorynkowe (np. wskaźniki makroekonomiczne, branżowe, informacje dotyczące trendów gospodarczych z uwzględnieniem projekcji wysokości stóp procentowych, kursów wymiany, itd. W razie potrzeby wynikającej ze zmiany poziomu ryzyka wnioskowana jest zmiana Polityki, innych regulacji wewnętrznych lub limitów.

4. Zarządzanie ryzykiem koncentracji, w tym przestrzeganie zasad i limitów oraz funkcjonowanie systemu informacji zarządczej dotyczącego ryzyka jest nadzorowane przez Prezesa Zarządu.

5. System monitorowania ryzyka koncentracji powinien umożliwiać generowanie informacji i raportów pozwalających Zarządowi prawidłowo wypełniać swoje obowiązki związane z zarządzaniem ryzykiem. Jakość, szczegółowość oraz częstotliwość gromadzonych i prezentowanych analiz powinna umożliwiać określenie przez Zarząd banku, czy i w jakim stopniu realizowana jest Polityka.

RYZYKO KREDYTOWE EKSPOZYCJI ZABEZPIECZONYCH HIPOTECZNIE

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie to proces, na który składa się identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola tego ryzyka, w celu jego wyeliminowania lub zminimalizowania w działalności Banku.

1. Przed podjęciem decyzji o zaangażowaniu się w EKZH, Bank każdorazowo bada zdolność kredytową klienta pod względem ilościowym i jakościowym.
2. W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie posiadanie zdolności kredytowej jest podstawowym czynnikiem determinującym możliwość zaciągnięcia przez klienta zobowiązania kredytowego w banku.
3. Bank powinien rekomendować klientom okres spłaty zobowiązań nie dłuższy niż 25 lat.
4. Jeśli przewidywany okres spłaty ekspozycji jest dłuższy niż 30 lat, bank powinien przyjmować w procesie oceny zdolności kredytowej okres spłaty ekspozycji wynoszący maksymalnie 30 lat, przy uwzględnieniu możliwości spłaty przez klienta w całym okresie umowy.

Bank przeprowadza ocenę zdolności kredytowej klienta, w ramach której wyróżnia się dwa zasadnicze obszary:

- 1) analizę ilościową – polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego,

2) analizę jakościową – polegającą na ocenie cech klienta detalicznego, które mają istotny wpływ na skłonność klienta do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie.

Zasady identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka EKZH

W zakresie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank stosuje następujące zasady:

1. w zakresie kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych:
 - 1) oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych, wnioskujących o uzyskanie EKZH zawierające m.in. opis procesu akceptacji wniosku kredytowego oraz opis sposobu uwzględniania w ocenie zdolności kredytowej klientów detalicznych, przyznanych tym klientom określonych produktów kredytowych, ryzyka stopy procentowej, zasady przyjmowania wkładu własnego, w tym uwzględniania środków pochodzących z programów wsparcia rozwoju budownictwa mieszkaniowego wynikających z przepisów prawa (np. programy rządowe i inne o podobnym charakterze),
 - 2) określania aktualności oraz sposobu dokumentowania informacji niezbędnej do oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych wnioskujących o udzielenie EKZH, w tym zasady korzystania z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
 - 3) ustalania i akceptacji założeń i parametrów przyjmowanych w procesie oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych wnioskujących o uzyskanie EKZH,
 - 4) ustalania poziomu wskaźnika DtI odnoszącego się do relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodów klientów detalicznych,
2. w zakresie ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych:
 - 1) metodologia ilościowej i jakościowej oceny zdolności kredytowej
 - 2) procedury oraz wskazanie uczestników (lub role), zaangażowanych w procesy kredytowe związane z EKZH wraz z ich zakresem odpowiedzialności.

Zasady akceptacji oraz ograniczania ryzyka EKZH kredytowych

W zakresie akceptacji oraz ograniczania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank stosuje następujące zasady i praktyki:

1. w zakresie kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych:

- 1) w procesie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie uwzględniane jest ryzyko wynikające ze specyfiki produktowej tych ekspozycji, dokonywane jest to poprzez odpowiedni dobór do charakteru produktu, terminu kredytowania, a także w zasadnych przypadkach specyficznych cech grup klientów:
 - a) zakresu informacji wymaganej od klienta na etapie wniosku kredytowego,
 - b) odpowiednich metod oceny zdolności kredytowej, w tym wymaganego dla danego produktu wskaźnika maksymalnego DtI, a także LtV,
 - c) rodzaju wymaganych zabezpieczeń, wysokości wkładu własnego,
 - d) metod monitorowania ryzyka,
 - 2) określany jest akceptowalny poziom ryzyka dla poszczególnych portfeli kredytowych dotyczących EKZH, oznacza to przyjęcie:
 - a) odpowiednich limitów wewnętrznych dotyczących maksymalnego udziału danego portfela ekspozycji w portfelu kredytowym Banku,
 - b) limitu maksymalnego udziału ekspozycji w sytuacji stracone w danym portfelu ekspozycji,
 - 3) stosuje się zasady zabezpieczania i ograniczania ryzyka z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, w tym szczegółowe zasady ustalania i stosowania:
 - a) maksymalnego poziomu portfela produktowego,
 - b) maksymalnego poziomu pojedynczej ekspozycji,
 - c) maksymalnego poziomu ekspozycji wobec pojedynczego klienta,
 - d) maksymalnego poziomu zadłużenia z tytułu oferowanego produktu w odniesieniu do dochodów klienta,
 - e) maksymalnego LtV.
 - 4) zasady dotyczące ustalania, weryfikacji i aktualizacji wartości,
 - 5) przeprowadzane są testy warunków skrajnych badające wpływ czynników z otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego Banku, w tym w szczególności warunków makroekonomicznych, na ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - 6) zasady ustalania, nadawania i przeglądu upoważnień do akceptacji ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
2. w zakresie kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych:

- 1) uwzględniane jest ryzyko wynikające ze specyfiki produktowej tych ekspozycji, dokonywane jest to poprzez odpowiedni dobór do charakteru produktu, terminu kredytowania, a także w zasadnych przypadkach specyficznych cech grup klientów:
 - a) zakresu informacji wymaganej od klienta na etapie wniosku kredytowego,
 - b) odpowiednich metod oceny zdolności kredytowej, w tym wymaganego dla danego produktu maksymalnego LtV,
 - c) rodzaju wymaganych zabezpieczeń, wysokości wkładu własnego,
 - d) metod monitorowania ryzyka.
- 2) zasady ustalania, weryfikacji i aktualizacji wartości zabezpieczenia, w tym tryb przyjmowania przez bank zabezpieczeń innych niż zabezpieczenie na nieruchomości komercyjnej,
- 3) zasady ustalania maksymalnej dopuszczalnej wartości wskaźnika LtV,
- 4) zasady ustalania, nadawania i przeglądu upoważnień do akceptacji ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych.

Monitorowanie ryzyka EKZH

1. Monitorowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w zakresie przestrzegania limitów wewnętrznych dotyczących portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dokonuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.
2. W przypadku ekspozycji udzielonych klientom detalicznym dokonywany jest miesięczny przegląd spłat.
3. Bank stosuje procedury identyfikacji zagrożonych ekspozycji kredytowych, w taki sposób aby wewnętrzne procesy kontroli umożliwiały wczesną identyfikację ekspozycji kredytowych, których jakość zaczyna się pogarszać.
4. W ramach monitoringu ryzyka dokonywane jest porównanie wartości zabezpieczeń z wysokością środków odzyskiwanych w drodze egzekucji z zabezpieczenia.
5. Stosowane są zasady administrowania portfelem ekspozycji kredytowych, tj. gromadzenia i archiwizowania dokumentów, dotyczących wypłat kolejnych transz oraz dochodzenia roszczeń w przypadku naruszenia przez dłużnika warunków umowy zawarte w odrębnych regulacjach wewnętrznych przyjętych przez Zarząd.
6. Określa się postępowania banku w przypadku przekroczenia wyznaczonych maksymalnych dopuszczalnych poziomów relacji wartości ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie do wartości nieruchomości (LtV) – w postaci zapewnienia sobie, w umowie kredytowej,

możliwość podjęcia stosownych kroków przewidzianych procedurami oraz wskazać, kiedy takie działania może podjąć.

Raportowanie ryzyka EKZH

1. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz monitorując ryzyko kredytowe i koncentracji na jakie narażony jest Bank określa poziom ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz sporządza odpowiednie raporty.
2. Raporty dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są kwartalnie.
3. Zakres raportów, obejmuje w szczególności:
 - 1) jakość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (np. wielkość opóźnień oraz poziom migracji między klasami opóźnień, w tym według grup klientów,
 - 2) poziom i adekwatność odpisów (rezerw),
 - 3) wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów,
 - 4) kwoty nieodzyskane,
 - 5) wyniki procesu monitorowania ekspozycji i dochodzenia roszczeń, wartości odzysku z zabezpieczeń EKZH, przy czym dane, o których mowa w pkt. 4 i 5, dostarcza Stanowisko Wierzytelności Trudnych
 - 6) w okresach rocznych wyniki testów warunków skrajnych.
 - 7) w okresach kwartalnych monitoring z realizacji planów pozyskiwania długoterminowych źródeł finansowania, w tym działań awaryjnych,
 - 8) w okresach rocznych sporządzanie pogłębionej analizy źródeł finansowania EKZH.

RYZIKO REZYDUALNE

Ryzyko rezydualne jest ryzykiem związanym ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano.

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem rezydualnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację czynników ryzyka rezydualnego,
- 2) określenie poziomu ryzyka rezydualnego,
- 3) raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego,
- 4) działania w celu ograniczania ryzyka rezydualnego,

- 5) monitorowanie ryzyka rezydualnego,
- 6) kontrolę procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym.

Bank stosuje następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:

- 1) pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków,
- 2) pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych.

Wyznaczenie profilu ryzyka rezydualnego Banku opiera się na analizie danych historycznych w odniesieniu do skutków tego ryzyka, ponoszonego przez Bank w okresie ostatnich 3 lat.

Profil ryzyka rezydualnego Banku wyznaczany jest raz w roku, w I kwartale i obowiązuje przez cały rok. Bank uznaje, że ryzyko rezydualne jest istotne i wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, gdy straty Banku z tytułu tego ryzyka liczone jako średnia z ostatnich 3 lat przekroczą 0,5% funduszy własnych Banku.

RYZIKO KREDYTOWE DETALICZNYCH EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH

Rekomendacja T wydana przez Komisję Nadzoru Finansowego, definiuje detaliczną ekspozycję kredytową jako ekspozycję wobec osoby fizycznej, udzieloną na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Bank posiada, tworzy i aktualizuje regulacje wewnętrzne, które określają zasady obowiązujące w procesie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK).

1. Istotnym elementem procesu identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka DEK jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej i wiarygodności wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.
2. Bank ocenia zdolność kredytową i wiarygodność wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej przed podjęciem decyzji o jej udzieleniu.
3. Bank nie udziela kredytów klientom detalicznym nie posiadającym zdolności kredytowej.
4. Bank nie stosuje uproszczonych metod oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych.
5. Ocena zdolności kredytowej klientów detalicznych dokonywana jest w oparciu o aktualne oraz wiarygodne informacje i obejmuje:
 - 1) analizę ilościową - polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej oraz

- 2) analizę jakościową – określającą skłonność do spłaty zaciągniętych zobowiązań u wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Obowiązujący w Banku proces podejmowania decyzji kredytowych, obejmujący detaliczne ekspozycje kredytowe, zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego w relacji do działań związanych pozyskiwaniem klientów oraz ze sprzedażą detalicznych produktów bankowych.

Obowiązujące w Banku rozwiązania proceduralne wykluczają udział osób dokonujących przeglądów należności w procesie podejmowania decyzji o zawarciu lub zmianie detalicznej transakcji kredytowej na wszystkich szczeblach organizacyjnych, co stanowi gwarancję niezależności tych przeglądów i obiektywności wyceny ryzyka kredytowego.

Zasady akceptacji i ograniczania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych

1. Miarą apetytu Banku na ryzyko związane z portfelem detalicznych ekspozycji kredytowych jest:
 - 1) maksymalny poziom wykorzystania limitów wewnętrznych koncentracji zaangażowań z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - 2) maksymalna wartość wskaźnika Dtl, wynosząca **65%**;
 - 3) maksymalna wartość wskaźnika PD dla detalicznych ekspozycji kredytowych, wynosząca **5%**.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyznacza limity wewnętrzne.

Zasady monitorowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych

1. Bank monitoruje ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych zarówno na poziomie całego portfela kredytowego, jak i pojedynczych ekspozycji i kredytobiorców w zakresie terminowości spłat.
2. Informacje, raporty i analizy sporządzane przez Zespół Zarządzania Ryzykami w ramach systemu monitorowania portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, przygotowywane są w sposób i w terminach umożliwiającym Zarządowi Banku prawidłowe wypełnianie obowiązków związanych z zarządzaniem Bankiem oraz z realizacją zasad niniejszej Polityki.
3. Monitorowanie ryzyka pojedynczej detalicznej ekspozycji kredytowej przeprowadzane jest przez Pion Handlowy. Informacje przekazywane są Zarządowi Banku.

Monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych ma na celu:

- 1) zapewnienie zgodności rozwoju tego portfela niniejszą polityką;
 - 2) identyfikację poziomu ryzyka związanego z portfelem tych ekspozycji w relacji do założonego apetytu na ryzyko;
 - 3) identyfikację ekspozycji dotkniętych utratą wartości (zagrożonych) dla tworzenia odpisów (rezerw) na pokrycie strat;
 - 4) zapewnienie adekwatności poziomu odpisów (rezerw) do jakości ekspozycji kredytowych mierzonej poziomem straty z tytułu utraty wartości;
 - 5) stałą i bieżącą kontrolę portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, dostarczającą informacji umożliwiających identyfikację słabych stron procesu zarządzania ryzykiem oraz podejmowanie działań profilaktycznych i naprawczych.
1. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w okresach kwartalnych monitoruje i analizuje:
 - 1) koncentrację zaangażowań w poszczególnych limitach wewnętrznych portfela detalicznych ekspozycji kredytowych i ocenia poziom ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, związanego z tymi koncentracjami;
 - 2) wartość wskaźnika PD detalicznych ekspozycji kredytowych i ocenia poziom ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, związanego z tą wartością;
 - 3) poziom i adekwatność odpisów (rezerw);
 - 4) przebieg procesu akceptacji, skalę odstępstw;
 - 5) wyniki procesu monitorowania i dochodzenia roszczeń z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - 6) kwoty nieodzyskane (straty);
 - 7) wartości odzysku z zabezpieczeń.
 2. W oparciu o wyniki analiz Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz w okresach kwartalnych sporządza raporty, zawierające propozycje działań jakie Bank powinien podjąć, w tym w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące.
 3. Raporty są opiniowane przez Komitet Zarządzania Ryzykami, a następnie przedkładane Zarządowi Banku.
 4. Zarząd Banku przedkłada Radzie Nadzorczej:
 - 1) w okresach kwartalnych – raporty na temat poziomu ponoszonego przez Bank ryzyka z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych, wykorzystania limitów wewnętrznych ograniczających to ryzyko oraz jakości i skuteczności metod zarządzania tym ryzykiem;

- 2) w okresach półrocznych – sprawozdania o wynikach dokonanej przez Zarząd Banku oceny realizowanej Polityki, w tym o prawidłowości i skuteczności działań mających na celu wprowadzenie w życie jej założeń oraz o rzetelności sprawozdań i informacji dotyczących jej realizacji.

2.2. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Głównym celem strategicznym jest utrzymanie bezpiecznej relacji pomiędzy poziomem kapitałów własnych Tier 1 i ekspozycją na ryzyko kredytowe, zapewniającą ograniczenie nadmiernego ryzyka finansowania, a także odpowiedni poziom bezpieczeństwa w przypadku nagłego spadku wartości aktywów lub zwiększenia realizowanych udzielonych zobowiązań pozabilansowych przy jednoczesnym spadku jakości tworzonych z nich aktywów.

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Całkowita kwota ekspozycji wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) transakcje finansowania papierów wartościowych
- 2) instrumenty pochodne
- 3) niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez uprzedzenia;
- 4) pozycje pozabilansowe związane z finansowaniem handlu o średnim/niskim ryzyku;
- 5) pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu;
- 6) inne pozycje pozabilansowe;
- 7) pozostałe aktywa.

Całkowita kwota ekspozycji, o której jest mowa powyżej wyznaczana jest na koniec każdego miesiąca.

Kwoty ekspozycji liczone są zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu.

Za wyliczenie całkowitej kwoty ekspozycji odpowiedzialny jest Zespół Sprawozdawczości.

Wskaźnik dźwigni wyliczany jest w okresach kwartalnych i stanowi wartość procentową kapitału Tier I do całkowitej kwoty ekspozycji określonej.

2.3 Ryzyko biznesowe

Głównym celem strategicznym jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Z uwagi na podejście do możliwości pomiaru ryzyka Bank uznaje, że ryzyko biznesowe Banku ma charakter:

- 1) mierzalny w zakresie ryzyka wyniku finansowego,
- 2) trudnomierzalny (oznacza to, że nie jest możliwe zbudowanie ilościowych lub jakościowych miar oddających w sposób prawidłowy poziom (ekspozycję) ryzyka, które może ponosić Bank) w zakresie:

1. ryzyka strategicznego,
2. ryzyka regulacyjnego,
3. ryzyka otoczenia ekonomicznego,
4. ryzyka konkurencji.

Oceniając poziom ryzyka o charakterze trudnomierzalnym dokonywana jest ocena jakościowa, która w sposób pośredni pozwoli na ocenę narażenia Banku.

Oceniając narażenie na ryzyko biznesowe Bank stosuje następujące kryteria oceny:

- 1) ocena wyników testów warunków skrajnych dotyczące wszystkich rodzajów ryzyka rozpoznanego jako istotne w działalności Banku, a także kapitałowych testów warunków skrajnych,
- 2) ocena wyników finansowych Banku i stopnia realizacji przyjętych planów finansowych,
- 3) ocena postępów Strategii i realizacji zadań wynikających z planów dotyczących realizacji strategii, w tym: ocena zmian otoczenia mogących wpływać na realność osiągania celów strategii.

Ocena jakościowa dotyczy ryzyka strategicznego dokonywana jest raz na 12 miesięcy, polega na ocenie następujących kryteriów:

- 1) czy Bank prowadzi lub zamierza (plany strategiczne) prowadzić tylko tradycyjną działalność bankową,

2) czy Bank nie angażował się lub nie zamierza angażować się w instrumenty finansowe o podwyższonym ryzyku (instrumenty pochodne, derywaty kredytowe, akcje, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych etc.) w skali powyżej 5% sumy bilansowej,

3) czy Bank planuje trwałe funkcjonowanie w strukturze Zrzeszenia banków spółdzielczych.

Monitorowanie ryzyka biznesowego polega na:

1) corocznej ocenie postępów strategii i realizacji zadań wynikających z planów dotyczących realizacji strategii, w tym: oceny zmian otoczenia mogących wpływać na realność osiągnięcia celów strategii,

2) kwartalnej ocenie realizacji planów finansowych,

3) rocznej ocenie istotności ryzyka strategicznego,

4) corocznej ocenie kapitałowych testów warunków skrajnych zgodnie z „Programem testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim”.

2.4. Ryzyko płynności

Głównym celem strategicznym jest utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów, umożliwiające osiągnięcie założonej rentowności oraz zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań oraz utrzymanie nadzorczych miar płynności.

Zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania:

1. Rada Nadzorcza Banku:

a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,

b) Zatwierdza Strategię Banku, Strategię zarządzania ryzykiem, Plan Finansowy oraz Plan pozyskania długoterminowych źródeł finansowania oraz nadzoruje ich przestrzeganie.

c) Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności i finansowania, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.

d) Określa akceptowany poziom ryzyka płynności i finansowania Banku (tzw. apetyt na ryzyko),

e) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank,

f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:

- wzrastającym kosztem finansowania,

- wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania,

- wzrastającą luką płynności,
- zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
- znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
- spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
- zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.

g) Rada nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2. Zarząd Banku:

a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Strategii działania Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,

b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej, oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,

c) Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka banku,

d) Precyzyjnie i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności i finansowania adekwatną do strategii działalności, (tolerancja ryzyka płynności to kryteria odstępstwa od ustalonych limitów ostrożnościowych),

e) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,

f) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,

g) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,

h) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz ocenę mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku, zmiany

obowiązujących przepisów prawa lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,

i) Zarząd Banku wyznacza osobę lub osoby, które będą odpowiedzialne za proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku.

3. Osoba (lub osoby), o której mowa w pkt. 2 ppkt. i, odpowiedzialna jest za:

a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:

- wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,

- utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,

b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,

c) Obliczanie i utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności,

d) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,

e) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności i finansowania),

f) Prawdopodobieństwo i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,

g) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,

h) Uczestnictwo w opracowaniu Planu pozyskiwania długoterminowych źródeł finansowania, przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,

i) Weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,

j) Realizację działań awaryjnych.

4. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:

a) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności i finansowania,

b) Opracowuje limity dotyczące ryzyka płynności i finansowania,

c) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności i finansowania Banku,

d) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej,

Skład, szczegółowe zasady funkcjonowania oraz zakres działalności Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz reguluje przyjęty w Banku Regulamin Organizacyjny.

5. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:

- a) Realizacji Planu Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
- b) Realizacji Planu pozyskania długoterminowych źródeł finansowania,
- c) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
- d) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku oraz do rzetelnej obsługi klientów,
- e) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

W procesie zarządzania płynnością wykorzystuje się analizy osób odpowiedzialnych za proces zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz informacje, pochodzące z innych jednostek i komórek organizacyjnych Banku, a także informacje zewnętrzne, w szczególności:

- a) Z Banku Zrzeszającego, prowadzącego rachunki Banku,
- b) Z Oddziałów Banku, od osób odpowiedzialnych za utrzymanie gotówki na poziomie zapewniającym nieprzerwaną obsługę kasową,
- c) Z Wydziału Księgowości i Rozliczeń w Centrali Banku,
- d) Od służb informatycznych Banku, zobowiązanych do współpracy w zakresie pozyskiwania danych z systemu informatycznego Banku.

Nadzór nad współdziałaniem w zakresie zarządzania płynnością bieżącą sprawują dyrektorzy jednostek organizacyjnych Banku oraz osoba odpowiedzialna za zarządzanie płynnością bieżącą i śróddzienną w Banku. Płynnością bieżącą w Banku zarządza Główny Księgowy.

Identyfikacja ryzyka płynności

Ryzyko płynności identyfikowane jest na podstawie:

- 1) Bieżącej oceny sytuacji makroekonomicznej w kraju, dotyczącej:
 - a) Sytuacji w krajowym systemie bankowym,
 - b) Uwarunkowań rynkowych, do których zalicza się zmiany płynności rynków, zmiany stóp procentowych, zmiany cen papierów wartościowych i innych czynników rynkowych,
 - c) Oceny trendów i perspektyw, zarówno rynkowych, jak i gospodarczych oraz politycznych,
 - d) Śledzenie wydarzeń na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym;
- 2) Analizy sytuacji Banku:
 - a) Analizy przyczyn pogorszenia się wskaźników odzwierciedlających ryzyko płynności w Banku,
 - b) Analizy porównawczej sytuacji bieżącej z analogicznymi okresami w przeszłości,

- c) Analizy realizacji Planu Strategicznego, Planu finansowego, oraz Planu pozyskania i utrzymania środków obcych, pod względem założeń dotyczących sytuacji wypłacalności Banku,
 - d) Analizy zachowań oraz sytuacji finansowej klientów i kontrahentów Banku;
- 3) Analizy sytuacji finansowej Banku Zrzeszającego oraz jej wpływu na sytuację Banku.

Pomiar ryzyka płynności

1. Cechy charakteryzujące system pomiaru ryzyka płynności są następujące:
 - a) Oparty jest na zagregowanym badaniu zaangażowania całego Banku w działalność narażoną na ryzyko płynności,
 - b) Odbywa się we wszystkich walutach łącznie (po przeliczeniu wszystkich walut na złote według kursu obowiązującego na dzień sporządzenia raportu),
 - c) Uwzględnia pozycje bilansowe i pozabilansowe Banku.
2. Do pomiaru ryzyka płynności wykorzystywane są następujące źródła informacji:
 - a) Dane pochodzące z systemu informatycznego Banku,
 - b) Informacje przekazane przez jednostki organizacyjne Banku.

Pomiar ryzyka płynności służy ocenie poziomu aktywów płynnych w stosunku do zapotrzebowania na te środki.

Wyniki pomiaru płynności stanowią podstawę do wypracowywania strategii zarządzania środkami finansowymi, zapewniającej:

- a) Terminowe wywiązywanie się Banku ze zobowiązań finansowych,
- b) Ograniczanie kosztów utrzymania płynności finansowej, do których zalicza się koszty pozyskania środków, a także koszty wymuszonej sprzedaży aktywów Banku,
- c) Uniezależnienie się Banku od niestabilnych źródeł finansowania, które mogą okazać się niedostępne w okresach finansowego załamania lub niekorzystnych zmian na rynku finansowym.

Bank utrzymuje płynność krótkoterminową i długoterminową na adekwatnym poziomie z zachowaniem norm zawartych w Uchwale Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.

ZRA dokonuje na każdy dzień sprawozdawczy obliczeń nadzorczych miar płynności krótkoterminowej oraz płynności długoterminowej, umożliwiających przeprowadzanie przez KNF oceny skuteczności zarządzania płynnością.

Bank wyznacza elementy nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy, na podstawie poniższych danych:

- a) podstawowej rezerwy płynności (A1),

- b) uzupełniającej rezerwy płynności (A2),
- c) pozostałych transakcji zawieranych na hurtowym rynku finansowym (A3),
- d) aktywów o ograniczonej płynności (A4),
- e) aktywów niepłynnych (A5),
- f) aktywów ogółem (A6),
- g) funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta (B1),
- h) środków obcych stabilnych (B2),
- i) pozostałych zobowiązań na hurtowym rynku finansowym (B3),
- j) pozostałych zobowiązań (B4),
- k) środków obcych niestabilnych (B5).

ZRA dokonuje obliczeń następujących nadzorczych miar płynności krótkoterminowej:

- 1) luki płynności krótkoterminowej - różnicy pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych $((A1+A2)-B5)$,
- 2) współczynnika płynności krótkoterminowej - ilorazu sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych $((A1+A2)/B5)$.

ZRA dokonuje obliczeń następujących nadzorczych miar płynności długoterminowej:

- 1) współczynnika pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi - obliczanego jako iloraz funduszy własnych Banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów niepłynnych $(B1/A5)$,
- 2) współczynnika pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi - obliczanego jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności $((B1+B2)/(A5+A4))$.

Działania ograniczające ryzyko płynności i finansowania Banku

W celu określenia wpływu innych rodzajów ryzyk na płynność finansową Banku, przy analizie ryzyk uznanych przez Bank za istotne (w szczególności: ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka

stopy procentowej, ryzyka walutowego i ryzyka reputacji) dokonuje się przeglądu ich wpływu na ryzyko płynności.

W celu ograniczenia ryzyka płynności i finansowania winno stosować się poniższe zalecenia:

1. Kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
2. Utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
3. Wykorzystywanie rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych (Zarządzenie Prezesa NBP w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej), przy utrzymywaniu średniego stanu rezerwy na zadeklarowanym poziomie;
4. Ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań;
5. Wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
6. Utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
7. Stałe umowy współpracy z bankami umożliwiające przyjęcie lokat międzybankowych lub zaciągnięcie kredytów i pożyczek;
8. Pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami;
9. Trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;
10. Wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
11. Kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Alternatywne źródła finansowania - potencjalnie dostępne źródła płynności wzmacniające zdolność banku do przetrwania zdarzeń kryzysowych. W zależności od charakteru, dotkliwości oraz okresu trwania zdarzenia kryzysowego, do potencjalnych źródeł finansowania można zaliczyć, przykładowo:

- a) przyrost depozytów,
- b) wydłużenie terminów wymagalności zobowiązań,
- c) nowe emisje instrumentów dłużnych krótko- i długoterminowych,
- d) transfery funduszy wewnątrz grupy, nowe emisje kapitałowe,

- e) sekurytyzację aktywów,
- f) sprzedaż lub transakcje repo nieobciążonych, wysoce płynnych aktywów,
- g) wykorzystanie przyznanych linii finansowania,

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego / Depozytu Obowiązkowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego, / Depozytu Obowiązkowego.
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego / / Depozytu Obowiązkowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,

- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności w Banku zalicza się:

- 1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
 - b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
 - c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
1. Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
 - b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
 - c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
- 4) Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
- 5) Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
 - a) Wzrost aktywów niepracujących,
 - b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
 - c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

1. baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
2. Depozyty detaliczne - oznaczają zobowiązanie wobec osoby fizycznej lub MŚP, jeżeli dane MŚP kwalifikowałoby się do kategorii ekspozycji detalicznych w ramach metody standardowej lub metody IRB dotyczących ryzyka kredytowego, lub zobowiązanie wobec przedsiębiorstwa kwalifikującego się do traktowania określonego w art. 153 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz gdy łączna wartość depozytów złożonych przez takie MŚP lub przedsiębiorstwo na poziomie grupy nie przekracza 1 mln EUR;

3. Depozyty stabilne (stałe) - depozyty, które w długim okresie czasu wykazują nieznaczne wahania; dzięki tym depozytom Bank może finansować aktywa o dłuższych terminach zapadalności; wartość depozytów stabilnych jest wyznaczana jako iloczyn wartości depozytów w poszczególnych grupach podmiotowych i rodzajowych oraz wskaźnika osadu, wyliczonego dla danej grupy depozytów w analizowanym okresie;
4. Depozyty niestabilne (zmienne) - stanowią różnicę pomiędzy łącznym stanem depozytów, a wartością depozytów stabilnych z tego samego okresu; Bank nie może na nich polegać przy finansowaniu aktywów o dłuższych terminach zapadalności;
5. Duży depozyt – jeden depozyt terminowy, którego wartość jest wyższa aniżeli 0,5 % depozytów terminowych ogółem;
6. bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia”;
7. Limity ostrożnościowe – minimalna lub maksymalna granica określająca dopuszczalną wielkość pozycji lub wskaźnika, decydujących o poziomie limitowanego ryzyka płynności; limity ustalane są dla całego Banku, mają na celu zachowanie właściwego poziomu narażenia Banku na ryzyko płynności;
8. Luka płynności (kontraktowa) - zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym sporządzane na podstawie szacunków przepływów pieniężnych w celu ustalenia przyszłego poziomu płynności. Szacowanie przepływów pieniężnych polega na ustaleniu okresów pozostałych do zapadalności aktywów i wymagalności pasywów oraz pozycji pozabilansowych poprzez zestawienie tych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w narastających przedziałach czasowych, licząc od daty sporządzenia zestawienia. Występowanie dodatniej/ujemnej różnicy pomiędzy sumą aktywów zapadających a sumą pasywów wymagalnych i pozycji pozabilansowych w danym przedziale czasowym wskazuje na utrzymywanie luki dodatniej/ujemnej;
9. Luka płynności (urealniona) - zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym uwzględniające założenia co do możliwych zachowań pozycji aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w celu realnego ustalenia przyszłego poziomu płynności. Szacowanie urealnionych przepływów pieniężnych wymaga wypracowania przez bank własnej, ostrożnościowej techniki ich oceny

- uwzględniającej założenia dotyczące m. in. wcześniejszych wypłat depozytów, późniejszych spłat kredytów, stabilności źródeł finansowania, zasad wpływu na pozycję płynności zobowiązań i należności warunkowych oraz innych transakcji pozabilansowych, kosztów wymuszonej sprzedaży aktywów czy zmian sytuacji gospodarczej i upodobań klientów.
10. Aktywa płynne - aktywa łatwo wymienialne na gotówkę
 11. Aktywa obciążone - aktywa, które - w sposób wyraźny lub dorozumiany - są przedmiotem zastawu lub umowy o zabezpieczenie albo podniesienie jakości kredytowej danej transakcji. Takie wykorzystanie aktywów może być stosowane do pozyskania finansowania (np. papiery wartościowe zabezpieczone aktywami, obligacje zabezpieczone, transakcje repo) lub do celów handlowych i zarządzania ryzykiem (np. instrumenty pochodne i pożyczki papierów wartościowych).
 12. Aktywa nieobciążone - aktywa, które mogą być natychmiast wykorzystane przez bank jako przedmiot zastawu zabezpieczającego pozyskanie finansowania lub do celów handlowych lub zarządzania ryzykiem.
 13. Analiza scenariuszowa - polega na założeniu scenariuszy jednoczesnej zmiany wielu współwystępujących czynników ryzyka oraz badaniu ich wpływu na sytuację banku.
 14. Analiza wrażliwości - polega na założeniu zmian poszczególnych czynników ryzyka, a także kombinacji takich zmian oraz statycznym analizowaniu ich wpływu na sytuację banku.
 15. Dzień sprawozdawczy – dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności, przy czym dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
 16. Efekty drugiej rundy - efekty wynikające z pogorszenia warunków ekonomicznych w sferze realnej gospodarki, które z pewnym opóźnieniem, w sposób pośredni, negatywnie oddziałują na bilanse banków, powodując pogorszenie kondycji finansowej całego sektora bankowego, m. in. poprzez obniżenie jakości aktywów, wzrost należności zagrożonych, obniżenie rentowności czy zwiększenie ryzyka niewypłacalności banku.
 17. Kluczowe zobowiązania - zobowiązania, z których niewywiązanie się w określonym terminie w ciągu dnia może stanowić zagrożenie dla reputacji banku lub jego działalności. Mogą obejmować zobowiązania, dla których istnieje określony termin w ciągu dnia, takie, które wymagają rozliczenia pozycji w systemach płatniczych i rozliczeniowych oraz takie, które są związane z działalnością na rynku, jak np. dostarczenie lub zwrot instrumentu rynku pieniężnego czy płatności depozytów uzupełniających.
 18. FTP (fund transfer pricing) - mechanizm ustalania cen transferowych stosowany dla wszystkich istotnych rodzajów działalności oraz pozycji bilansowych i pozabilansowych do

wewnętrznej wyceny płynności, pomiaru efektywności czy wyceny w ramach procesu analizy ryzyka i rentowności potencjalnych nowych produktów lub usług.

19. Nadwyżka płynności – suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych.
20. Pierwotny termin wymagalności - termin wymagalności liczony od pierwotnej daty przyjęcia środków do pierwszego terminu, w którym zgodnie z umową depozytu deponent może podjąć środki; w przypadku, gdy środki można podjąć od określonego terminu, wymagalność depozytu ustalona jest na podstawie wymaganego okresu, który musi upłynąć, aby deponent mógł podjąć dany depozyt bez ponoszenia żadnych sankcji z tego tytułu; jeśli deponentowi przysługuje prawo wycofania depozytu w różnych terminach lub w różnych okresach, należy wykazać termin wymagalności zgodnie z pierwszą możliwą datą podjęcia środków;
21. Płynność finansowa - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach;
22. Płynność śróddzienna (bieżąca) - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu. Zasady zarządzania płynnością śróddzienną zawarte są „Zasadach zarządzania płynnością śróddzienną i bieżącą w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim”;
23. Płynność krótkoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
24. Płynność średnioterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
25. Płynność długoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
26. Płynność rynku (produktu) - możliwość łatwej zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku bez znacznych strat finansowych na tych produktach;
27. Podmioty regulowane - zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;

28. Rezerwa płynności – aktywa zabezpieczające utrzymanie płynności płatniczej;
29. Ryzyko finansowania - zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
30. Ryzyko płynności - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
31. Ryzyko płynności śróddziennej - zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu
32. Ryzyko płynności rynku (produktu) - zagrożenie utraty możliwości zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku, powodujące konieczność poniesienia znacznych strat finansowych na tych produktach;

2.5. Ryzyko stopy procentowej

Głównym celem strategicznym jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

1. Na politykę zarządzania ryzykiem stopy procentowej składają się następujące zagadnienia:
 - a) cele procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
 - b) pojęcie i rodzaje ryzyka stopy procentowej występujące w działalności Banku,
 - c) organizacja procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
 - d) instrumenty zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
 - e) działania ograniczające ryzyko stopy procentowej,
 - f) system informacji dla kierownictwa Banku,
 - g) kontrola wewnętrzna zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
2. Celem polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest:
 - a. utrzymanie zmienności wyniku finansowego, w tym wyniku odsetkowego, oraz wartości ekonomicznej kapitału (bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału) wynikającej ze zmian parametrów rynkowych (stóp procentowych, kursów walut, cen instrumentów kapitałowych) w granicach niezagrożających bezpieczeństwu Banku i realizacji jego planu finansowego;

- b. uzyskiwanie dochodu wynikającego ze zmienności rynku i braku symetrii instrumentów finansowych;
 - c. prowadzenie zrównoważonej polityki zarządzania aktywami i pasywami, pozwalającej kształtować ekspozycje Banku na ryzyko stopy procentowej zgodnie z obowiązującymi limitami;
 - d. kształtowanie wizerunku Banku jako profesjonalnego i aktywnego uczestnika rynku międzybankowego.
3. Przez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej rozumie się proces kształtowania optymalnej struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych w taki sposób, aby zminimalizować wpływ negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego i funduszy własnych, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych.
4. Przy zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej Bank wykorzystuje metodę luki stopy procentowej oraz badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne.
5. W Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim występują następujące rodzaje (kategorie) ryzyka stopy procentowej:
- 1) ryzyko bazowe,
 - 2) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
 - 3) ryzyko opcji klienta.

Podział zadań:

1. Do głównych zadań Rady Nadzorczej należy:

- 1) zatwierdzanie Strategii zarządzania ryzykiem i określonego przez Zarząd Banku akceptowalnego ogólnego poziomu ryzyka oraz monitorowanie ich przestrzegania;
- 2) nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem polityk i procedur, na podstawie których funkcjonuje w Banku system zarządzania ryzykiem;
- 3) zatwierdzanie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej;
- 4) określenie, po uprzednim przedstawieniu propozycji w tym zakresie przez Zarząd Banku, zasad raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności Banku w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 5) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

2. Do kompetencji Zarządu Banku należy zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w kategoriach zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, opracowania,

wprowadzania i aktualizacji regulacji wewnętrznych, w tym stanowienia i kontroli limitów ryzyka, w szczególności poprzez:

- 1) zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem rynkowym oraz nadzór nad efektywnością tego procesu;
- 2) wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem i polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) zatwierdzanie procedur zarządzania ryzykiem i wskazanych w nich limitów ograniczających ekspozycję na ryzyko stopy procentowej, niezastrzeżonych do kompetencji Rady Nadzorczej;
- 4) zatwierdzanie wysokości oprocentowania dla produktów z oferty Banku.

3. Do kompetencji Komitetu Zarządzania Ryzykiem należy opiniowanie w zakresie:

1. projektów strategii zarządzania ryzykiem i polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz procedur pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego;
2. wprowadzania produktów bankowych i ich wpływu na ryzyko stopy procentowej;
3. propozycje zmian w strukturze aktywów i pasywów w taki sposób, by ograniczyć poziom ryzyka stopy procentowej do granic wyznaczonych w limitach;
4. zmiany oprocentowania produktów bankowych.

4. Do zadań Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz należy w szczególności:

- a) opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- b) gromadzenie i przetwarzanie danych oraz dokonywanie pomiaru ryzyka stopy procentowej,
- c) sporządzanie raportów i przedkładanie ich odpowiednim organom Banku,
- d) monitorowanie realizacji wyznaczonych celów i zadań strategicznych,
- e) dokonywanie oceny oprocentowania produktów bankowych na tle kształtowania się stóp rynkowych,
- f) przeprowadzanie okresowej weryfikacji stosowanych w Banku zasad przyjętych w „Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej” oraz proponowanie ewentualnych zmian,
- g) weryfikacja zastosowanych metod pomiaru ryzyka stopy procentowej.

5. Do zadań Zespołu Handlowego należy zarządzanie ofertą produktową Banku poprzez opracowywanie i wprowadzanie produktu do oferty, analizę efektywności produktu, modyfikacje produktu.

6. Do zadań Stanowiska ds. Zgodności należy zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego działania, w tym:

- a) stosowanie mechanizmów kontrolnych w ramach działania Stanowiska ds. zgodności,

- b) monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.
- 7. Do zadań Stanowiska Kontroli Wewnętrznej przeprowadzanie niezależnego testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka stopy procentowej i ocenianie ich skuteczność.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej:

1. Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:
 - i. metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne),
 - ii. metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
 - iii. analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej,
 - iv. metodę szacowania zmian wartości ekonomicznej banku.
2. Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi w poszczególnych przedziałach czasowych, uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych.
3. Analizie poddane jest kształtowanie się podstawowych wskaźników ekonomicznych (w ujęciu historycznym) z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej, w szczególności dotyczy to:
 - a) udziału aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej - aktywa oprocentowane / suma bilansowa,
 - b) udziału pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej - pasywa oprocentowane / suma bilansowa,
 - c) średniego oprocentowania aktywów - przychody odsetkowe / średni stan aktywów oprocentowanych,
 - d) średniego oprocentowania pasywów - koszty odsetkowe / średni stan pasywów oprocentowanych,
 - e) rozpiętości odsetkowej, liczonej według formuły: średnie oprocentowanie aktywów minus średnie oprocentowanie pasywów,
 - f) marży odsetkowej - wskaźnik liczony jako przychody odsetkowe / średni stan aktywów oprocentowanych minus koszty odsetkowe / średni stan aktywów oprocentowanych.
4. Do sporządzanych analiz według metody luki Bank przyjmuje następujące przedziały przeszacowania stóp procentowych:
 - 1) 1 dzień,
 - 2) od 2 dni do 7 dni włącznie,

- 3) od 8 dni do 1 miesiąca włącznie,
- 4) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie,
- 5) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie,
- 6) powyżej 6 miesięcy do 9 miesięcy włącznie,
- 7) powyżej 9 miesięcy do 12 miesięcy włącznie,
- 8) powyżej 12 miesięcy do 18 miesięcy włącznie,
- 9) powyżej 18 miesięcy do 2 lat włącznie,
- 10) powyżej 2 lat do 3 lat włącznie,
- 11) powyżej 3 lat do 4 lat włącznie,
- 12) powyżej 4 lat do 5 lat włącznie,
- 13) powyżej 5 lat do 6 lat włącznie,
- 14) powyżej 6 lat do 7 lat włącznie,
- 15) powyżej 7 lat do 8 lat włącznie,
- 16) powyżej 8 lat do 9 lat włącznie,
- 17) powyżej 9 lat do 10 lat włącznie,
- 18) powyżej 10 lat do 15 lat włącznie,
- 19) powyżej 15 lat do 20 lat włącznie,
- 20) powyżej 20 lat.

5. Aktywa i pasywa wyrażone w walucie innej niż krajowa wycenia się w PLN zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie w Banku zasadami.

6. W przypadku, gdy wartość aktywów albo pasywów walutowych (oprocentowanych) przekroczy poziom 5% sumy bilansowej Banku w okresie dwóch kolejnych miesięcy i według oceny Banku przekroczenie to ma charakter trwały i dodatkowo przekroczenie poziomu 5% występuje w ramach jednej waluty, komórka monitorująca zobowiązana jest do wyodrębnienia pozycji walutowych i sporządzenia szczegółowej analizy w zakresie ryzyka stopy procentowej dotyczącej tych pozycji.

7. W analizie ryzyka stopy procentowej uwzględnia się wszystkie aktywa oprocentowane, w tym należności zagrożone pomniejszone o utworzone rezerwy.

8. W analizie ryzyka stopy procentowej uwzględnia się wszystkie pasywa oprocentowane, w tym depozyty z oprocentowaniem równym 0% na datę analizy – zakłada się, iż w sytuacji wzrostu stóp procentowych pasywa te mogą potencjalnie zmienić swoje oprocentowanie, podnosząc tym samym koszt pozyskania pasywów; wyłącza się natomiast z analizy rachunki nieoprocentowane.

9. Zespół w ramach analizy ryzyka stopy procentowej sporządza:

1. zestawienie struktury aktywów i pasywów oprocentowanych, według stawek referencyjnych, z wyliczonym średnioważonym oprocentowaniem oraz średnioważonym wskaźnikiem zmian do stawek referencyjnych,
 2. zestawienie niedopasowania (luki) w poszczególnych przedziałach przeszacowania, dla aktywów i pasywów sklasyfikowanych według stóp referencyjnych,
 3. scenariusze zmian wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy,
 4. scenariusze zmian wartości ekonomicznej banku,
 5. odwrócony test warunków skrajnych, rozumiany jako maksymalna możliwa zmiana stóp procentowych, przy której nie wystąpi przekroczenie wartości planowanego na dany rok wyniku finansowego netto,
 6. analiza ryzyka pozycji o nieokreślonym terminie wymagalności,
 7. obliczenia podstawowych wskaźników związanych z aktywami i pasywami oprocentowanymi,
 8. zestawienie poziomu wykorzystania obowiązujących w Banku limitów, ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej,
 9. prognozę przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego, w odniesieniu do planu finansowego,
 10. informację o poziomie (stopniu) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, o przekroczeniach i podjętych działaniach,
 11. inne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
10. Bank w cyklach miesięcznych przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej, badając wpływ ich wystąpienia na poziom wartości ekonomicznej kapitału (EVE).
11. Bank przeprowadza następujące scenariusze testów warunków skrajnych EVE:
1. I szok - równoległy wzrost;
 2. II szok - równoległy spadek;
 3. III gwałtowniejszy szok - spadek stóp krótkoterminowych i wzrost stóp długoterminowych;
 4. IV bardziej umiarkowany szok - wzrost stóp krótkoterminowych i spadek stóp długoterminowych;
 5. V wzrost szoku - dla stóp krótkoterminowych;
 6. VI spadek szoku - dla stóp krótkoterminowych;
 7. wzrost o 200 p.b.
 8. spadek o 200 p.b.
12. Działania ograniczające ryzyko stopy procentowej.

W celu ograniczenia ryzyka stopy procentowej Bank podejmuje między innymi następujące działania:

1. zarządza terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych grup aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
2. zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej w danych warunkach marży odsetkowej.

2.4 Ryzyko walutowe

Głównym celem strategicznym jest pełne zaspokojenie potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany.

Działalność dewizowa Banku ogranicza się do pozyskiwania środków walutowych na rynku lokalnym i prowadzenia rachunków rozliczeniowych w EUR i USD oraz prowadzenia działalności rozliczeniowej w obrocie dewizowym na rzecz klientów Banku. Bank kupuje i sprzedaje w banku zrzeszającym (obsługującym transakcje) waluty w ilościach zapewniających odpowiednią ilość środków w kasach i na rachunkach Nostro w celu sprawnego przeprowadzenia rozliczeń klientów.

Bank nie prowadzi i nie zamierza prowadzić spekulacyjnej działalności dewizowej.

Bank gromadzi środki walutowe w kasie i na prowadzonych w BPS S.A. rachunkach bieżących nostro w następujących walutach wymienialnych; EUR, USD, GBP i CHF.

Działalność dewizowa Banku realizowana jest wyłącznie przez Centralę Banku.

W zakresie działalności rozliczeniowej:

1. Bank realizuje przekazy w obrocie dewizowym, do banków krajowych lub zagranicznych z polecenia klientów Banku za pośrednictwem Banku BPS S.A. Dyspozycje klientów dotyczące realizacji przekazu w obrocie dewizowym są składane w Banku lub drogą elektroniczną.
2. Bank współpracuje z Wydziałem Przekazów Departamentu Operacji Krajowych i Zagranicznych Centrali Banku BPS S.A. w zakresie obsługi przekazów dewizowych otrzymywanych przez BPS S.A. z banków krajowych lub zagranicznych na rzecz klientów Banku. Dyspozycje przekazywane są do Banku przez Departament Operacji Krajowych i Zagranicznych Centrali Banku BPS S.A. w formie elektronicznej.

Bank nie planuje istotnego rozszerzenia działalności dewizowej a w szczególności wprowadzenia nowych rodzajów operacji obciążonych ryzykiem walutowym.

Z uwagi na skalę i wąski zakres działalności walutowej Bank ustala limity tylko w zakresie indywidualnych pozycji walutowych w USD i EUR oraz pozycji całkowitej. Limity określa,

monitoruje i weryfikuje Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Każdorazowo wysokość limitów zatwierdza Zarząd Banku. Przy ustalaniu limitów należy brać pod uwagę skalę (ilość i wartość) wykonywanych operacji oraz przewidywania zmian kursów walutowych. Limity winny być weryfikowane adekwatnie do dynamiki zmian kursów walutowych.

Ustala się następujące limity odnośnie ryzyka walutowego:

- 1) Limit pozycji całkowitej – 2 % funduszy własnych
- 2) Limit pozycji w EUR – 1,1% funduszy własnych
- 3) Limit pozycji w USD – 0,8% funduszy własnych.

W przypadku przekroczenia ustanowionych limitów Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz informuje nadzorującego Członka Zarządu o stopniu przekroczenia limitu, przedstawiając jednocześnie wyjaśnienia przyczyn tego przekroczenia.

W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na bieżące i przyszłe wyniki Banku, nadzorujący Członek Zarządu może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym. Podejmowane w tym okresie decyzje winny dążyć do obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka walutowego, mieszczącego się w obowiązujących limitach.

W przypadku znacznego przekroczenia obowiązujących limitów – powyżej 10% dopuszczalnego limitu – nadzorujący Członek Zarządu podejmuje działania, zmierzające do redukcji potencjalnego poziomu ryzyka walutowego.

Bieżący nadzór nad wykonywaniem operacji walutowych oraz zapewnieniem odpowiednich środków na rachunkach nostro i w kasach sprawuje Naczelnik Wydziału Księgowości i Rozliczeń w Banku.

Zarządzanie ryzykiem walutowym wykonywane jest przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Do zadań Zespołu należy pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka walutowego.

Nadzór nad ryzykiem walutowym sprawuje wyznaczony Członek Zarządu.

Ryzyko walutowe objęte jest systemem informacji zarządczej. Raporty dla Zarządu sporządzane są w okresach miesięcznych, dla Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Ryzyko walutowe objęte jest systemem kontroli wewnętrznej. Z uwagi na niski profil ryzyka, niewielką skalę i złożoność działalności walutowej ustala się częstotliwość kontroli instytucjonalnej nie rzadziej niż raz na dwa lata.

2.7 Ryzyko operacyjne

Głównym celem strategicznym jest:

- ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego;
- w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Podział zadań:

- Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad:
 - zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, ze strategią i planem finansowym Banku,
 - wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu,
 - zatwierdza politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
- Zarząd Banku odpowiada za:
 - opracowanie i wdrożenie polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitorowanie efektywności jego działania, w tym wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych elementów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - dokonanie okresowej oceny procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - okresowe przedkładanie Radzie Nadzorczej syntetycznej informacji na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank.
- Komitet Zarządzania Ryzykami:
rekomenduje Zarządowi Banku do zatwierdzenia:

- politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- wewnętrzne akty prawne określające model i sposób realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- metody wyznaczania wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego,
- kwartalne informacje na temat wyników oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne,

ocenia:

- poziom ryzyka operacyjnego w skali Banku, skalę zagrożenia w sytuacjach kryzysowych i rekomenduje Zarządowi Banku podejmowanie działań ograniczających skutki zrealizowanego ryzyka operacyjnego.

- Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiada za:

- przygotowanie projektu polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- opracowanie i aktualizowanie metodyki zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- prowadzi analizy profilu i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego Banku,
- koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- prowadzenie procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz proces analiz scenariuszowych,
- rekoncepcję danych zarejestrowanych w systemie RIRO w Banku.

- Wszystkie jednostki/komórki organizacyjne - pracownicy odpowiadają za bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez:

- identyfikację zdarzeń operacyjnych, podejmowanie działań ograniczających potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzące negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.

Identyfikacja ryzyka:

1. W celu identyfikacji zagrożeń ryzyka operacyjnego dokonywane są następujące czynności:

- 1) identyfikowane są zagrożenia wewnętrzne,
- 2) identyfikowane są zagrożenia zewnętrzne.

2. Dokonywana jest identyfikacja zagrożeń na podstawie danych historycznych, jak i identyfikacja zagrożeń hipotetycznych.

3. Identyfikacja ryzyka istniejących produktów, procesów, systemów dokonywana jest poprzez:

- 1) rejestrację zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) rejestrację zagrożeń zewnętrznych i analizę ich potencjalnego wpływu na działalność Banku,
- 3) identyfikację ryzyka procesów kluczowych Banku poprzez samoocenę ryzyka.

4. W celu rejestracji danych do identyfikacji zagrożeń prowadzi się ewidencje i karty samooceny:

- 1) rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego (zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych) w postaci zapisów w systemie Novum Bank (NOE)
- 2) karty samooceny ryzyka procesów obejmujące zagrożenia związane z procesami, realizowanymi przez nie produktami i systemami wspomagającymi ich działanie, zasady sporządzania kart samooceny zawiera Załącznik nr 1 do Instrukcji.
5. Identyfikacja ryzyka nowych produktów, procesów, systemów dokonywana jest w przypadkach wprowadzania zmian w Banku w postaci:
 - 1) angażowania się w nowe rodzaje działalności lub tworzy nowe produkty (szczególnie, gdy produkt taki lub działalność, nie są ściśle związane z podstawową działalnością Banku),
 - 2) dokonuje zmian w strukturze organizacyjnej,
 - 3) wprowadza nowe systemy informatyczne,
 - 4) uczestniczy w procesie fuzji lub przejęcia.

Ocena ryzyka:

1. Ocena ryzyka polega na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia i wielkości możliwych przyszłych strat z tytułu ryzyka operacyjnego.
2. Do określenia tych dwóch wielkości wykorzystuje się:
 - 1) wielkości ilościowe (takie jak m.in. historyczne informacje o stratach),
 - 2) oceny jakościowe, dotyczące np. charakteru zagrożeń.
3. Dokonując oceny należy analizować zagrożenia zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne.
4. Podstawą oceny ryzyka są karty samooceny ryzyka procesów.
5. Wyniki oceny prawdopodobieństwa i siły wpływu danego zagrożenia zawarte w kartach samooceny ryzyka procesów są zamieniane na wskaźniki ryzyka będące wypadkową oceny częstotliwości i siły oddziaływania ryzyka.
6. Stosowany wskaźnik ryzyka ma postać:

$$R = P \times S;$$

gdzie:

R – wskaźnik ryzyka,

P – punktacja prawdopodobieństwa,

S – punktacja siły wpływu danego zagrożenia na działanie procesu.

7. Wskaźniki ryzyka dla poszczególnych procesów są sumowane, a uzyskane sumy służą do oceny łącznego ryzyka danego procesu, na tle innych procesów Banku.

8. Na podstawie dokonanej oceny sporządzana jest też tzw. mapa ryzyka. Stanowi ona graficzną prezentację ryzyka powodowanego przez poszczególne zidentyfikowane zagrożenia i może służyć do lepszego zrozumienia struktury ryzyka operacyjnego Banku.

Zasady przeciwdziałania ryzyku:

1. Polityka działania Banku związana z redukcją ryzyka operacyjnego jest ukierunkowana w pierwszej mierze na działania zapobiegawcze.

2. W zależności od ocenionego poziomu ryzyka stosowane są odpowiednie działania związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom ryzyka.

3. W zakresie zagrożeń o poziomie oszacowanym w zakresie od 1 do 2 ryzyko jest akceptowane, nie są konieczne dodatkowe metody kształtowania ryzyka ponad:

- 1) kontrolę wewnętrzną (funkcjonalną),
- 2) stosowanie odpowiednich procedur dokonywania operacji,
- 3) przekazywanie bieżących informacji na temat istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ryzyka i ograniczeniu jego wpływu,
- 4) monitorowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego, gromadzenie informacji dotyczących ryzyka i ich okresowa analiza,
- 5) okresową identyfikację, ocenę i raportowanie na temat poziomu ryzyka.

4. W przypadku zagrożeń o poziomie ocenionym w zakresie 3 do 6 podejmowane są działania w zakresie kształtowania ryzyka, zależne od identyfikowanych zagrożeń, ich charakteru i wielkości ryzyka w postaci:

- 1) przyjęcia limitów w zakresie podejmowania decyzji, w celu ograniczenie strat mogących powstać z tytułu błędów popełnianych przez ludzi,
- 2) wdrożenia odpowiednich planów awaryjnych lub planów utrzymania ciągłości działania,
- 3) wdrożenia automatyzacji wykonywanych czynności stosowanej w celu zapobiegania lub wychwytywania błędów ludzkich lub występowania innych zdarzeń ryzyka,
- 4) tworzenia rezerw na poczet ewentualnych strat,
- 5) zwiększenia zakresu i częstotliwości kontroli i monitorowania danego obszaru.

5. W przypadku zagrożeń o poziomie ocenionym w zakresie 4 do 6 – dodatkowe działania w zakresie monitorowania ryzyka poprzez wyznaczenie i monitorowanie wskaźników KRI,

- 1) wyznaczanie i monitorowanie wskaźników KRI dokonuje się na podstawie samooceny ryzyka czyli oceny punktowej prawdopodobieństwa wystąpienia i siły wpływu ryzyka,
- 2) wskaźniki KRI wyznacza się do każdego zagrożenia o istotnym charakterze, o poziomie ryzyka powyżej 3.

6. Stwierdzenie zagrożeń na poziomie 9, przy spodziewanej niskiej efektywności ograniczania zagrożeń, podejmowana może być decyzja o unikaniu ryzyka do czasu opracowania skutecznych działań zabezpieczających ograniczenie poziomu ryzyka.

Monitoring ryzyka:

Monitorowaniu powinien podlegać co najmniej przebieg wszystkich kluczowych procesów w Banku.

Monitorowanie ryzyka obejmuje:

- 1) zdarzenia operacyjne – na podstawie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) skuteczność działań odwracających (naprawczych) i innych metod ograniczania ryzyka – na podstawie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 3) wykonanie limitów przyjętych w Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 4) analizę wskaźników KRI,
- 5) czynniki kontroli oraz skuteczność działań kontrolnych – na podstawie wyników (sprawozdań) kontroli wewnętrznej (funkcjonalnej) oraz audytu wewnętrznego.

2.8. Ryzyko utraty reputacji

Głównym celem strategicznym jest budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska.

1. Bank jest instytucją zaufania publicznego, dlatego utrata reputacji może wiązać się z odpływem klientów, a w następstwie pogorszeniem wyników finansowych. Przez podważenie reputacji Banku rozumie się ukazanie w mediach negatywnych publikacji o dużym natężeniu na temat działania Banku, w tym zwłaszcza publikacji wskazujących, że Bank:

- 1) może mieć trudności w regulowaniu zobowiązań;
- 2) może mieć trudności w prowadzeniu działalności na skutek zdarzeń losowych (napad, kataklizm);
- 3) postępują niezgodnie z obowiązującym prawem;
- 4) traktuje swoich klientów niezgodnie z ogólnie akceptowalnymi praktykami;
- 5) działa w inny sposób, podważający zaufanie klientów.

2. Bank prowadzi monitoring mediów w zakresie publikowanych informacji o Banku oraz monitoring reklamacji klientów Banku kierowanych bezpośrednio do Banku, jak i pośrednio przez KNF lub innych regulatorów rynku. Monitoring ten przeprowadzany jest w następujący sposób:

- 1) Bank ocenia rodzaj zdarzenia, które zostało przedstawione w mediach, biorąc jednocześnie pod uwagę powtarzalność publikowanych informacji, ich zasięg (lokalny, ogólnopolski) oraz poziom negatywnego oddziaływania. Dodatkowo, Bank podejmuje działania wyprzedzające, uwzględniając informacje o zdarzeniach, które nie zostały jeszcze podane do wiadomości publicznej, lecz po ich upublicznieniu mogą mieć wpływ na utratę reputacji. Przy ocenie bierze się pod uwagę poziom negatywnego oddziaływania zaistniałego zdarzenia oraz prawdopodobieństwo jego upublicznienia;
 - 2) Bank analizuje zgłoszone przez klientów reklamacje, biorąc pod uwagę przyczyny ich zgłoszenia i ich powtarzalność. Bada ilość zgłoszonych reklamacji w danym kwartale w odniesieniu do poprzednich 4 kwartałów. Ocenia potencjalny wpływ zgłoszonych reklamacji na opinię klientów o jakości usług świadczonych przez Bank;
 - 3) Bank analizuje zgłoszone do KNF oraz innych regulatorów rynku pisma zawierające negatywne informacje reputacyjne związane z usługami świadczonymi na rynku przez Bank, niezgodnie z obowiązującymi standardami lub przepisami.
3. Jeżeli ryzyko reputacji zostało zakwalifikowane jako istotne, Bank wyznacza kapitał wewnętrzny w wysokości oszacowanej metodą ekspercką przez ZRA, przy uwzględnieniu przewidywanych skutków negatywnego wpływu na wizerunek Banku, jednak na poziomie nie wyższym niż 0,5% funduszy własnych.

2.9. Ryzyko kapitałowe

Głównym celem strategicznym jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności.

1. Fundusze własne Banku składają się z kapitału podstawowego Tier I i kapitału Tier II. Bank nie posiada pozycji kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I.
2. W ramach zwiększania kapitału podstawowego Tier I Banku przyjmuje się, że fundusz zasobowy co roku powiększany będzie o wartość zysku netto pomniejszoną o wypłaconą dywidendę oraz kwotę alokowaną na fundusz społeczno-kulturalny.
3. Składnikiem kapitału Tier II Banku mogą być zobowiązania podporządkowane budowane z pożyczki podporządkowanej, pozyskane przez Bank w celu wzmocnienia kapitałowego.
4. Bank będzie dążył do zwiększania wartości kapitału podstawowego Tier I oraz wartości kapitału Tier II, zgodnie z założeniami przyjętymi w Strategii Banku .
5. Przewiduje się, że Bank będzie pomniejszał kapitał podstawowy Tier I głównie o:
 - 1) kwotę wartości niematerialnych;

- 2) znaczne zaangażowanie w kapitał Tier I instytucji finansowych;
 - 3) korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny aktywów finansowych;
 - 4) kwotę niedoboru pokrycia ekspozycji nieobsługiwanych.
6. Alokacja kapitałów Banku na poszczególne rodzaje ryzyka odbywa się zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Ustawą i Rozporządzeniem MRF oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m.in. Instrukcją ICAAP.
7. Proces szacowania wysokości kapitału niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka (kapitał wewnętrzny) odbywa się w następujących etapach:
- 1) określenie całkowitego kapitału regulacyjnego – w miesięcznych okresach sprawozdawczych;
 - 2) ocena w procesie ICAAP istotności ryzyk nie w pełni ujętych w kapitale regulacyjnym oraz pozostałych ryzyk, na które narażony jest Bank – w kwartalnych okresach sprawozdawczych;
 - 3) oszacowanie poziomu kapitału wewnętrznego – w kwartalnych okresach sprawozdawczych.
8. Alokacja kapitału na wszystkie istotne rodzaje ryzyka ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.
9. Przyjmuje się, że Bank, aby nie narażać się na ryzyko niewypłacalności, będzie prowadził działalność w sposób zapewniający zachowanie ogólnych limitów ryzyka wyrażonych w postaci następujących wskaźników:
- 1) łączny współczynnik kapitałowy na koniec miesięcznych okresów sprawozdawczych powinien kształtować się na poziomie wyższym niż **13,50%**;
 - 2) współczynnik kapitału Tier I na koniec miesięcznych okresów sprawozdawczych powinien osiągnąć wartość na poziomie wyższym niż **11,50%**;
10. Oszacowana przez Bank kwota niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności bankowej (kapitał wewnętrzny), będzie na koniec poszczególnych kwartałów stanowiła maksymalnie **95%** łącznej wartości funduszy własnych.
11. ZRA przeprowadza analizę poziomu adekwatności kapitałowej i przedstawia ją w okresach miesięcznych Komitetowi Zarządzania Ryzykiem.
12. Podstawą analizy istotności ryzyka kapitałowego są następujące wskaźniki:
- 1) łączny współczynnik kapitałowy;
 - 2) współczynnik kapitału Tier I;
 - 3) udział funduszu udziałowego w funduszach własnych.

3. Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd Banku,
3. Komitet Zarządzania Ryzykami,
4. Komitet Kredytowy,
5. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz,
6. Zespół Analityków Kredytowych,
7. Zespół Monitoringu i Klasyfikacji,
8. Stanowisko ds. Zgodności,
9. Stanowisko Wierzytelności Trudnych,
10. Stanowisko Kontroli Wewnętrznej,
11. Inspektor Ochrony Danych,
12. Pozostali pracownicy Banku.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. Rada Nadzorcza

- a) dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem w Banku, w tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- b) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność,
- c) sprawuje nadzór nad skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji,
- d) nadzoruje ryzyko operacyjne, szczególną uwagę poświęca zagadnieniom bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych, w tym:
 - 1) zarządzaniu bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłością działania,
 - 2) procesu tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 3) zarządzaniu elektronicznymi kanałami dostępu,
 - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska

teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,

- 5) zapewnieniu adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 6) zarządzaniu jakością danych o kluczowym znaczeniu dla banku.
- e) Nadzór Rady nad bezpieczeństwem informacji i systemów informatycznych polega w szczególności na:
- 1) zatwierdzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie planowania strategicznego dotyczącego bezpieczeństwa informacji i rozwoju systemów informatycznych,
 - 2) przyjęciu odpowiednich planów strategicznych,
 - 3) upewnieniu się, że Zarząd skutecznie zarządza ryzykiem,
 - 4) podejmowaniu działań zmierzających do zmniejszenia ryzyka, w przypadkach jego nadmiernego wzrostu.
- f) Rada Nadzorcza uzyskuje informacje dotyczące efektywności zarządzania ryzykiem poprzez przyjęcie informacji o poziomie ryzyka, wyników testów procedur awaryjnych, wyników przeglądów zarządczych, a także wyników kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, jak również audytów zewnętrznych.

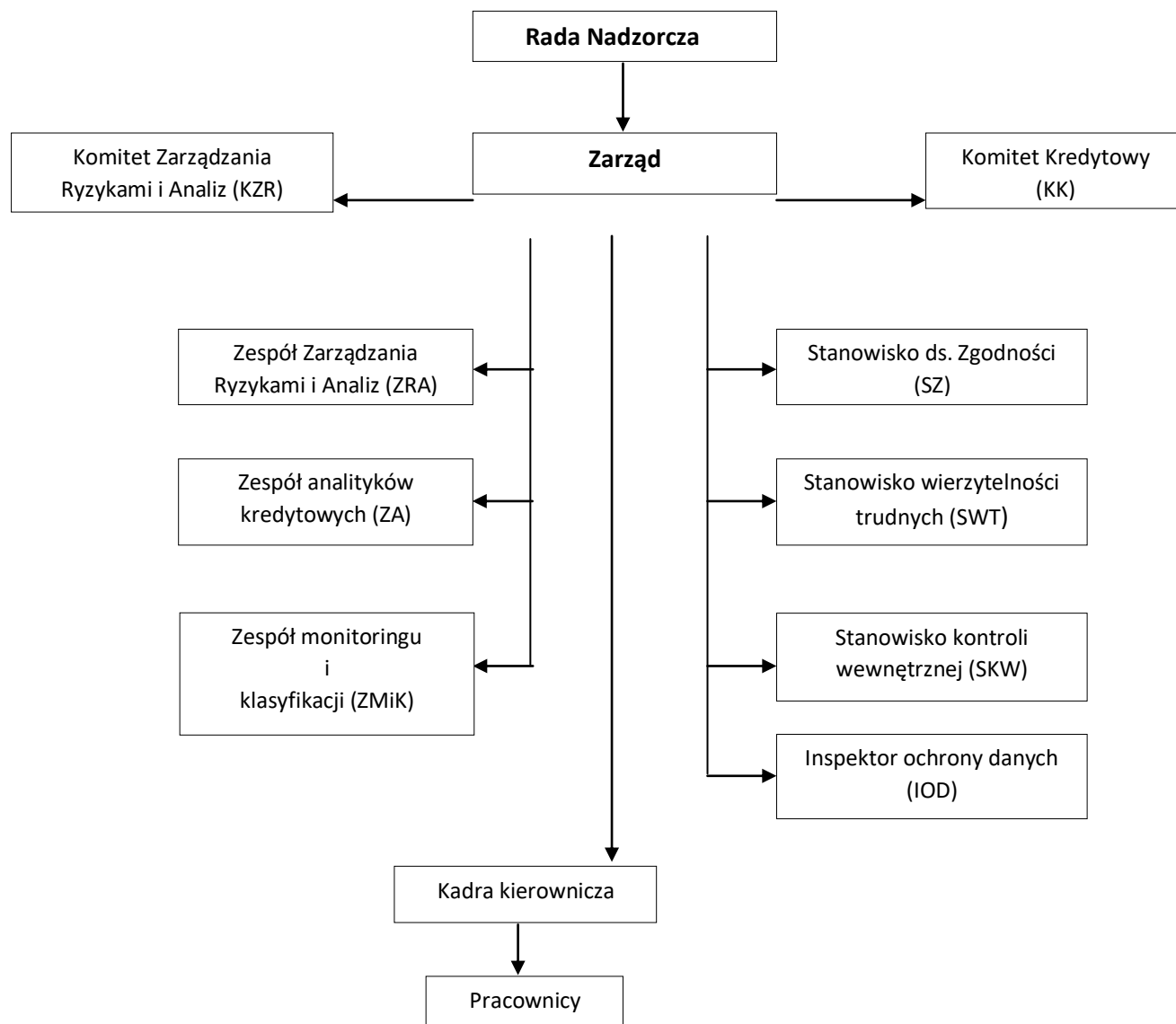
2. Zarząd Banku odpowiada za:

- a) opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu,
- b) zapewnienie, że system zarządzania ryzykiem jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. etapach: identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli monitorowania i raportowania,
- c) podejmowanie decyzji dotyczących organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym), a także organizację i działanie środowiska wewnętrznego w ramach posiadanych kompetencji. W tym zakresie Zarząd zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym),
- d) Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmujące pełny zakres działalności Banku,
- e) okresowe przedkładanie Radzie Nadzorczej syntetycznej informacji na temat profilu ryzyka, na które narażony jest Bank,
- f) odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych, w związku z tym szczególną uwagę poświęca zagadnieniom:
 - 1) zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz ciągłości działania,

- 2) tworzenia i aktualizacji strategii w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 3) zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu,
 - 4) współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług w zakresie środowiska teleinformatycznego i jego bezpieczeństwa,
 - 5) zapewnienia adekwatnej struktury organizacyjnej oraz zasobów kadrowych w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 6) zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu dla Banku.
- g) Zadania Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji realizowane są poprzez:
- 1) realizację procesów planowania, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi w zakresie bezpieczeństwa informacji i rozwoju systemów informatycznych zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą,
 - 2) sporządzenie projektów planów strategicznych,
 - 3) przyjęcie adekwatnych regulacji wewnętrznych,
 - 4) wdrożenie struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania systemami informatycznymi i bezpieczeństwa informacji zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą, zapewniającej zapobieganiu konfliktu interesów i odpowiednią efektywność zarządzania ryzykiem i systemami,
 - 5) nadzorowanie ich przestrzegania, w tym przyjmowanie bieżących informacji o poziomie ryzyka, wyników testów procedur awaryjnych, wyników przeglądów zarządczych, a także wyników kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, jak również audytów zewnętrznych,
 - 6) podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia ryzyka, w przypadkach jego nadmiernego wzrostu.
3. **Komitet Zarządzania Ryzykami (KZR)** uczestniczy w procesie zarządzania ryzykami. Inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka oraz opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań, zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie.
4. **Komitet Kredytowy** uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank, szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.

5. **Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz (ZRA)** opracowuje regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami, gromadzi i przetwarza dane, dokonuje pomiaru ryzyka, sporządza raporty i przedkłada je odpowiednim organom Banku, monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych.
6. **Zespół Analityków Kredytowych** uczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego. Weryfikuje dokumentację kredytową i ocenę zdolności kredytowej oraz ocenia adekwatność zabezpieczeń i poprawność propozycji decyzji kredytowych.
7. **Zespół Monitoringu i Klasyfikacji** uczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego. Dokonuje niezależnego przeglądu klasyfikacyjnego portfela kredytowego. Weryfikuje propozycje tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych na ekspozycje kredytowe.
8. **Stanowisko ds. Zgodności** odpowiada za koordynowanie procesu zapewnienia zgodności oraz zarządzanie ryzykiem braku zgodności.
9. **Stanowisko Wierzytelności Trudnych** uczestniczy w tworzeniu regulacji w zakresie restrukturyzacji i windykacji należności. Monitoruje należności zakwalifikowane do grup ryzyka wątpliwe i stracone. Podejmuje czynności przymusowej windykacji oraz współpracuje w organami egzekucyjnymi.
10. **Stanowisko Kontroli Wewnętrznej (SKW)** ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem. Stanowisko dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykami.
11. **Inspektor Ochrony Danych (IOD)** osoba wyznaczana przez Zarząd Banku w celu zapewnienia, że ryzyko dotyczące bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego Banku jest odpowiednio zarządzane, a także w celu zapewnienia przestrzegania przez Bank obowiązków płynących z RODO.
12. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania obowiązujących w Banku wewnętrznych regulacji, bieżącego wyjaśniania przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Banku

W bieżącym, niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku dodatkowo wykorzystuje się testy warunków skrajnych (TWS). TWS to rodzaj analizy (badania) potencjalnego wpływu na sytuację ekonomiczną Banku zmian w określonych czynnikach ryzyka towarzyszących jego działalności.

Testy warunków skrajnych zakładają wystąpienie niekorzystnego wpływu wyjątkowych (co do częstotliwości), dotkliwych (co do możliwego zakresu lub siły oddziaływania), ale prawdopodobnych scenariuszy rozwoju wydarzeń. TWS są przeprowadzane w Banku na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.

Cele przeprowadzania TWS:

1. Testy umożliwiają zarządzającym ryzykiem w Banku wyznaczanie stopnia narażenia na zmiany cen w okresach niekorzystnych wydarzeń, które hipotetycznie mogą wystąpić, bez konieczności budowania modeli statystycznych opisujących takie wydarzenia. Badania te umożliwiają z kolei Zarządowi Banku określenie, czy otwarte pozycje poszczególnych ryzyk korespondują z przyjętym w banku poziomem akceptowalnego ryzyka.
 2. Testy umożliwiają zidentyfikowanie najbardziej wrażliwych obszarów działalności w celu lepszego ich monitorowania oraz ewentualnego podejmowania określonych działań zmierzających do redukcji ryzyka i ochrony kapitału Banku.
 3. Testy stanowią wsparcie dla oceny adekwatności kapitałowej i procesu planowania kapitałowego, szczególnie w kontekście pokrycia ryzyka kapitałem wewnętrznym w przypadku spełnienia się prognoz pogarszających się warunków funkcjonowania.
 4. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka, zawarta jest w Sprawozdaniu finansowym Banku, według danych na 31.12.2020 r. oraz w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku za 2020 rok.
 5. W zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia, Bank informuje, że:
 - 1) Na dzień 31.12.2020 r. wszyscy Członkowie Zarządu pełnili funkcję dyrektorską tylko w organach Banku. Czterech Członków Rady Nadzorczej pełniło funkcje dyrektorskie w organach Banku oraz funkcje dyrektorskie w organach innego podmiotu. Pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Banku na dzień 31.12.2020 r. pełnili funkcje dyrektorskie tylko w organach Banku. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
 - 2) Członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza, zgodnie ze „Statutem Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim” biorąc pod uwagę stan wiedzy, kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie (Zebranie Przedstawicieli) zgodnie ze „Statutem Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim”, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.
- Uwzględniając zapisy Prawa bankowego, Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, Rekomendację M KNF (Rekomendacja 2) oraz Statutu Banku Spółdzielczego w Mińsku

Mazowieckim, w Banku wprowadzono „Politykę oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej”, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku oraz Zebranie Przedstawicieli Banku. Ocena przeprowadzana jest:

- a) indywidualnie - ocenie odpowiedniości podlega Członek Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku, a także Kandydat do pełnienia tych funkcji,
- b) kolegialnie - ocenie odpowiedniości podlega Zarząd oraz Rada Nadzorcza.

Celem oceny jest stwierdzenie czy kandydaci na członków Rady Nadzorczej i Zarządu oraz mianowani członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu dają rękojmię sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, czy posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji swoich funkcji oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

3) Bank, z uwagi na skalę działalności, nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu do spraw ryzyka.

5) W Banku funkcjonuje system informacji zarządczej określający przepływ informacji na temat ryzyka, który kierowany jest do Zarządu, Rady Nadzorczej Banku oraz pozostałej kadry kierowniczej. System jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie ryzyka istotne, zidentyfikowane przez Bank. Informacje zawarte w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwiają rzetelną ocenę ekspozycji na ryzyko. Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. FUNDUSZE WŁASNE

Fundusze własne Banku ujmowane były w księgach rachunkowych z podziałem na fundusze podstawowe i fundusze uzupełniające.

Fundusze podstawowe stanowiły: fundusz udziałowy, zasobowy oraz pozycje dodatkowe funduszy podstawowych tj. fundusz z aktualizacji wyceny. Fundusz udziałowy to fundusz pochodzący z wpłaty udziałów członkowskich członków Banku. Zgodnie z obowiązującym Statutem wysokość jednego udziału wynosi 220,00 zł. Fundusz zasobowy tworzony był przez Zebranie Przedstawicieli z podziału nadwyżki bilansowej po opodatkowaniu. Zysk netto Banku uwzględniał podatek dochodowy zarówno w części bieżącej jak i odroczonej. W stosunku do 31.12.2019 roku fundusze

własne Banku wzrosły o 3.902 tys. zł. Wyposażenie kapitałowe Banku jest wystarczające w stosunku do ponoszonego ryzyka – współczynnik wypłacalności Banku na koniec 2020 roku wynosił 21,84%.

Fundusze własne Banku wg. rozporządzenia CRR obejmują: kapitał Tier I oraz kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1. Kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy (wartość jednego udziału wynosi 220,00 zł.),
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku, zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych całkowitych innych dochodów: fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I: - (ze znakiem minus) określoną wartość funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego.
2. Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
 - b) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
 - a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR,
 - b) pożyczki podporządkowane.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2020 roku, zgodnie z rozporządzeniem CRR:

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Kwota</i>
Fundusze własne ogółem dla współczynnika kapitałowego	57 093 419,85
Kapitał Tier I	57 093 419,85
Kapitał podstawowy CET1	57 093 419,85
Fundusz udziałowy	1 211 760,00

Zyski zatrzymane	-
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	55 556 698,31
Fundusz ogólnego ryzyka	-
Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego	- 329 172,95
Wartości niematerialne i prawne (-)	- 4 211,41
Inne pozycje kapitału CET1	329 172,95
Kapitał Tier II	-
Pożyczka podporządkowana	-
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego	-
Inne przejściowe korekty	-
Fundusz z aktualizacji wyceny	-
Całkowita kwota ekspozycji na ryzyko	261 434 850,04
Całkowita kwota ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego	221 865 932,58
Całkowita kwota ekspozycji z tytułu ryzyka operacyjnego	39 568 917,46
Współczynniki kapitałowe	
Współczynnik kapitału CET1	21,84
Współczynnik kapitału Tier I	21,84
Całkowity współczynnik kapitałowy	21,84

Fundusze własne zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym komisji UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013.

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1 211 760,00
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	55 885 871,261
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	57 097 631,26
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu	-4 211,41

	odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	4 211,41
29	Kapitał podstawowy Tier I	57 093 419,85
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	57 093 419,85
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	

55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	57 093 419,85
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	221 865 932,58
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,84
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,84
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21,84
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	3,75%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	1,25%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

V. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Proces szacowania kapitału wewnętrznego /ICAAP/ polega na ustaleniu wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyk występujących w Banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego obejmuje przede wszystkim:

- procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka,
- alokację kapitału w zależności od poziomu ryzyka,
- proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej,
- system kontroli wewnętrznej oraz instytucjonalnej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Dla ustalenia kapitału wewnętrznego wyliczany jest regulacyjny wymóg kapitałowy. Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymagania kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Dokonywana jest agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka i obliczana jest łączna wielkość wymogu kapitałowego, czyli wewnętrzny wymóg kapitałowy.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

1. Metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
2. Metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego,
3. Metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Wyszczególnienie:	Wartość
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1 262 514,96
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0,15
Ekspozycje wobec instytucji	86 955,81
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 854 044,17
Ekspozycje detaliczne	1 246 413,94
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	10 629 756,90
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	319 783,48
Ekspozycje kapitałowe	300 886,70
Inne pozycje	2 048 918,50
RAZEM:	17 749 274,61

Wraz z wejściem w życie Rozporządzenia CRR Bank stosuje współczynnik wsparcia dla ekspozycji wobec MŚP o wartości 0,7619 wymogów kapitałowych z tytułu tych ekspozycji. Bank w 2020 roku

korzystał ze współczynnika wsparcia dla ekspozycji wobec MŚP.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka wynikające z I Filaru.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko kredytowe	17 749 274,61
2.	przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-
3.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	-
4.	ryzyko operacyjne	3 165 513,40
5.	ryzyko walutowe	-
RAZEM		20 914 788,01

Na dzień 31.12.2020 r. Bank dokonywał oceny ryzyka pozostałych istotnych rodzajów ryzyka. Na pozostałe istotne rodzaje ryzyka wystąpił wymóg kapitałowy na ryzyko stopy procentowej.

Poniżej zestawienie sumaryczne kapitału regulacyjnego i kapitału wewnętrznego z tytułu poszczególnych ryzyk wg. stanu na 31.12.2020 r.

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka
Ryzyko kredytowe	17 749 274,61		17 749 274,61
Ryzyko walutowe			
Ryzyko rynkowe instrumentów finansowych w księdze handlowej			
Ryzyko operacyjne	3 165 513,40		3 165 513,40
Łączny wymóg na powyższe ryzyka	20 914 788,01		20 914 788,01
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:			
wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów oraz podmiotów bankowych lub instytucji kredytowych			
branżowej			
produktowej			

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filara II	Wymagany wg Banku kapitał na zabezpieczenie ryzyka
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, z tego:		3 881 630,00	
niedopasowania terminów przeszacowania			
bazowe			
opcji klienta			
krzywej dochodowości			
Ryzyko płynności			
Ryzyko rezydualne			
Pozostałe rodzaje ryzyka (trudno mierzalne), z tego:			
kapitałowe			
cyklu gospodarczego			
strategiczne			
reputacji			
modeli			
braku zgodności			
nadmiernej dźwigni			
wyniku finansowego			
inwestycji kapitałowych			
Wymagany kapitał wewnętrzny			24 796 418,01
Posiadane fundusze własne			57 093 419,85

Całkowity współczynnik kapitałowy wynosi **21,84%**, przyjęty limit **13,50%** jest zachowany.

Wewnętrzny współczynnik wypłacalności wynosi **18,42%**, przy przyjętym limicie **11,50%**.

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych danej instytucji – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia,

z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej na koniec roku obrachunkowego wyniósł **7,73%**.

Bufory kapitałowe

1. Przepisy dyrektywy CRD IV, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015 r. poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które obowiązywały w Polsce od stycznia 2016 r. Na dzień 31 grudnia 2020 r. Bank był zobowiązany do utrzymywania dodatkowych funduszy własnych z tytułu wymogu połączonego bufora na poziomie 3,75% (tj. bufor zabezpieczający w wysokości 2,50 % oraz bufor antycykliczny w wysokości 1,25 %).

2. Na podstawie art. 50 ust. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 19.03.2020 r. traci moc rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego (Dz. U. poz. 1776).

VI. RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe definiowane jest w Banku jako ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi zadłużenia albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Założeniem w zakresie zarządzania tym ryzykiem jest utrzymywanie stabilnego i zdywersyfikowanego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem, rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. Zgodnie ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym, wskaźnik kredytów zagrożonych w obligu kredytowym powinien utrzymać się na poziomie max. 5%, wskaźnik ten na koniec roku wyniósł 2,48%. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego nie powinien przekroczyć 65% funduszy własnych Banku.

Pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego dokonuje się w cyklach miesięcznych, kwartalnych i rocznych.

Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

1. Definicja pozycji przeterminowanych i z rozpoznaną utratą wartości – stosowane do celów rachunkowości.

Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie spłaty określonym w umowie.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r., ekspozycjami zagrożonymi są należności: poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- a) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- b) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące. Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- a) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- b) kategorii "pod obserwacją",
- c) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii: "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym

ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Wycena należności dokonywana jest w oparciu o wartość bilansową brutto pomniejszoną o efektywną stopę procentową i utworzoną rezerwę celową.

W przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych, Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące w wysokości, co najmniej:

- a) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”;
- b) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

W przypadku ekspozycji kredytowych wynikające z pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych, Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące w wysokości, co najmniej:

- a) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”;
- b) 20% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”;
- c) 50% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”;
- d) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

W przypadku ekspozycji kredytowych klientów instytucjonalnych, Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące w wysokości co najmniej:

- a) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”;
- b) 20% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”;
- c) 50% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”;
- d) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych od ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Kwota pomniejszenia nie może przekroczyć połowy wartości aktualnej wyceny. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Bank skorzystał z tej możliwości i pomniejszył podstawy tworzenia rezerw na ogólną kwotę 4 943 375,31 zł. Poziom pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami wyniósł 68,66%.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2020 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	244 379 161,55
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	78 907 185,05
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3,77
Ekspozycje wobec instytucji	138 013 765,13
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	30 336 983,63
Ekspozycje detaliczne	20 773 563,88
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	174 871 188,85
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	3 997 293,46
Ekspozycje kapitałowe	3 761 083,77
Inne pozycje	32 419 848,45
RAZEM	727 460 077,54

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na klasy ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2020 roku przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Sekcja	Nazwa	Kwota	Limit	% udział w portfelu kredytowym	Limit w %	% udział w funduszach własnych
1	A	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo, Rybactwo	30 874 244,78	20%	9,49%	200%	54,08%
2	B	Górnictwo i Wydobywanie	30 009,53	20%	0,01%	150%	0,05%
3	C	Przetwórstwo Przemysłowe	14 404 994,22	20%	4,43%	150%	25,23%
4	D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	537 600,00	20%	0,17%	150%	0,94%
5	E	Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami	-	20%	0,00%	150%	0,00%

6	F	Budownictwo	10 417 536,32	20%	3,20%	150%	18,25%
7	G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	15 164 208,38	20%	4,66%	150%	26,56%
8	H	Transport, Gospodarka Magazynowa	3 014 466,20	20%	0,93%	150%	5,28%
9	I	Działalność związania z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 669 297,75	20%	1,13%	150%	6,43%
10	K	Działalność finansowa	35,00	20%	0,00%	150%	0,00%
11	L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	14 581 934,05	20%	4,48%	150%	25,54%
12	M	Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	56,88	20%	0,00%	150%	0,00%
13	N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13 291 072,00	20%	4,09%	150%	23,28%
14	O	Administracja Publiczna	78 984 396,24	35%	24,29%	200%	138,34%
15	P	Edukacja	4 194 785,02	20%	1,29%	150%	7,35%
16	S	Pozostała działalność usługowa	803 715,15	20%	0,25%	150%	1,41%
17	Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5 733 656,18	20%	1,76%	150%	10,04%
18	R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	32 161,90	20%	0,01%	150%	0,06%
19	Kredyty dla osób fizycznych		107 695 107,80	x	33,12%	x	x
Razem			303 429 277,40	X	93,30%	X	X

Wartość rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych przedstawia się następująco:

Lp.	Kategoria ekspozycji	Kwota	Wartość rezerw
1.	Kredyty poniżej standardu	336 255,57	23 837,67
2.	Kredyty wątpliwe	1 082 278,73	0,00

3.	Kredyty stracone	6 112 140,83	5 147 067,22
	Ogółem kredyty zagrożone	7 530 675,13	5 170 904,89

Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Kategoria	Saldo początkowe		Saldo końcowe	
	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki
Poniżej standardu	0	0	23 837,67	0
Wątpliwe	3 165,07	0	0	0
Stracone	3 381 390,33	2 431 846,69	3 072 646,83	2 074 420,39

Bank nie stosuje Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, w związku z czym nie stosował rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji.

Należności nieobsługiwane i restrukturyzowane.

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- 1) przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- 2) małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za

ekspozycje nieobsługiwane.

Polityka Banku i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami – zawarte są w Instrukcji służbowej „Prawne formy zabezpieczenia wierzytelności Banku”.

Bank w celu zabezpieczenia swoich wierzytelności stosuje najczęściej hipotekę na nieruchomości, przewłaszczenie rzeczy ruchomych oraz poręczenie cywilno – prawne i wekslowe.

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Zabezpieczania wierzytelności zgodnie z Instrukcją „Prawne formy zabezpieczenia wierzytelności”.
2. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
3. Stosowany rodzaj zabezpieczeń kredytowych zależy od statusu kredytobiorcy i rodzaju kredytu oraz terminu na jaki kredyt został udzielony. Kredyty na działalność gospodarczą, poza poręczeniami wg prawa cywilnego zabezpieczone są głównie: hipotekami, przeniesieniem własności pojazdów i przedmiotów oznaczonych co do rodzaju oraz pełnomocnictwem do rachunku bieżącego. Kredyty dla osób fizycznych zabezpieczone są głównie poręczeniami i wekslami, pełnomocnictwem do rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego (kredyty gotówkowe) oraz hipotekami (obligatoryjnie kredyty mieszkaniowe i hipoteczne). Wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na koniec 2020 roku wyniosła 165 915 996,04 zł. Kredyty zabezpieczone hipotekami stanowiły 51,02% portfela kredytowego.

VII. RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów oraz strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. W zakresie ryzyka operacyjnego podstawą oceny, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko zidentyfikowane w procesie oceny adekwatności kapitałowej według zasad dla Filaru I, są:

- wskaźnik LSR (limit strat rzeczywistych)

$$\text{LSR} = \frac{\text{straty rzeczywiste netto z tytułu ryzyka operacyjnego}}{\text{wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego}}$$

gdzie:

straty rzeczywiste netto z tytułu ryzyka operacyjnego - suma strat rzeczywistych netto dla zdarzeń rzeczywistych z tytułu ryzyka operacyjnego, zarejestrowanych w systemie do ewidencji zdarzeń operacyjnych w okresie 12-tu miesięcy wstecz od daty raportowania.

- liczba zdarzeń ryzyka operacyjnego na jednego pracownika.

Na wspomniane powyżej straty z tytułu ryzyka operacyjnego składają się:

- koszty niedoborów kasowych
- koszty innych niedoborów
- koszty tworzenia rezerw celowych na ekspozycje kredytowe udzielone z naruszeniem obowiązujących w Banku procedur
- poniesione straty z tytułu zaboru mienia lub uszkodzenia aktywów
- inne pozycje kosztowe związane z incydentami, które wystąpiły w Banku w ramach ryzyka operacyjnego.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego (BIA), zgodnie z zasadami określonymi w art. 315 Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”, z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012. Wymóg kapitałowy jest równy 15% średniej z trzech lat obliczonego wskaźnika. Wskaźnik jest wyliczany na podstawie odpowiednich pozycji z rachunku zysków i strat:

- 1) przychody z tytułu odsetek,
- 2) koszty z tytułu odsetek,
- 3) przychody z tytułu prowizji,
- 4) koszty z tytułu prowizji,
- 5) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu,
- 6) wynik operacji finansowych,
- 7) wynik z pozycji wymiany,
- 8) pozostałe przychody operacyjne.

Wyliczony zgodnie z art. 315 wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w roku 2020 wynosił 3 165 513,40 zł.

W 2020 roku w Banku wystąpiło 290 incydentów ryzyka operacyjnego, które zostały zarejestrowane w prowadzonej ewidencji. Straty brutto Banku związane ze wszystkimi incydentami **wyniosły 133 814,29 zł.** Z powyższych strat odzyskano 125 471,90 zł.

L.p.	Kategorie i rodzaje ryzyka operacyjnego	Liczba incydentów operacyjnych w 2019 r.	Straty z tytułu incydentów operacyjnych
1.	Oszustwa wewnętrzne	0	0
2.	Oszustwa zewnętrzne	8	129 600,00
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	0
4.	Klienci, produkty, praktyki operacyjne	6	0
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2	2 833,92
6.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	104	908,47
7.	Dokonywanie transakcji oraz zarządzanie procesami	170	471,90

Większość z incydentów dotyczyła kategorii „7” ryzyka operacyjnego czyli „dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami”. Miały one związek głównie z pomyłkami w rejestracji transakcji. Natomiast drugie co do częstotliwości incydenty związane były z zakłóceniem działalności i błędami systemów. Dzięki sprawnemu systemowi zasilania awaryjnego przerwy w dostawach energii nie wywoływały dłuższych przerw w pracy.

Bank zakłada tolerancję/apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 25% utworzonego wymogu kapitałowego. tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego nie przekroczy 25% utworzonego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne. Straty brutto z tytułu ryzyka operacyjnego stanowią 16,9 % ustanowionego limitu. Ryzyko operacyjne występujące w Banku jest na niskim poziomie. Ubezpieczenie majątku jest elementem minimalizacji strat rzeczowych i ogólnego poziomu ryzyka. Działaniami ograniczającymi występowanie czynników ryzyka operacyjnego jest tworzenie i wdrażanie systemów bezpieczeństwa, tworzenie procedur dotyczących ryzyka, kontrola wewnętrzna i nadzór oraz odpowiednie szkolenia pracowników.

VIII. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych oraz pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Zarządzanie ryzykiem płynności polega na utrzymywaniu odpowiedniej struktury aktywów i pasywów, umożliwiającej osiągnięcie założonej rentowności oraz zdolności do terminowego wywiązywania się z zobowiązań płatniczych. Kalkulacja nadzorczych miar płynności dokonywana jest w Banku na każdy dzień sprawozdawczy.

Kształtowanie się nadzorczych miar płynności.

Nadzorcze miary płynności krótkoterminowej stanowią:

1. Luka płynności krótkoterminowej - na dzień 31 grudnia 2020 współczynnik ukształtował się na poziomie 197 650 753,96 zł przy wymaganej wartości minimalnej równej 0,00.
2. Współczynnik płynności krótkoterminowej - na dzień 31 grudnia 2020 współczynnik ukształtował się na poziomie 4,85 przy wymaganej wartości minimalnej równej 1.

Nadzorcze miary płynności długoterminowej stanowią:

1. Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi - na dzień 31 grudnia 2020 współczynnik ukształtował się na poziomie 1,75 przy wymaganej wartości minimalnej równej 1.
2. Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi - na dzień 31 grudnia 2020 współczynnik ukształtował się na poziomie 1,32 przy wymaganej wartości minimalnej równej 1.

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

<i>Nazwa wielkości</i>	<i>Kwartał I</i>	<i>Kwartał II</i>	<i>Kwartał III</i>	<i>Kwartał IV</i>
Zabezpieczenie przed utratą płynności	116 001 737,20	172 003 549,89	190 614 616,50	253 917 420,63
Wpływy płynności netto	42 990 286,91	51 122 537,61	60 241 810,75	82 337 628,23
Wskaźnik pokrycia wpływów netto	269,83%	336,45%	316,42%	308,39%

Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu / Systemie Ochrony

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

Rodzaj	Kwota
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	5.000.000,-

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka	-953	31 314	7 661
Luka skumulowana	127812	159 126	166 787
Wskaźnik płynności	0,75	4,37	1,96
Wskaźnik płynności skumulowany	1,96	2,11	2,11

Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych.

Plany awaryjne są powiązane z wynikami testów warunków skrajnych w następujący sposób:

1. Plan awaryjny w przypadku niedotrzymywania poziomu nadzorczych miar płynności – oznacza spadek współczynników nadzorczych miar płynności poniżej limitów wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności powiązany jest z testem „Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności”. Powiązane to polega na tym, iż w przypadku niedotrzymania minimalnych założeń w ramach sporządzanego testu Zarząd potencjalnie wprowadziłby ten plan awaryjny.
2. Plan awaryjny w przypadku przejściowej utraty płynności (w okresie do 3 miesięcy – oznacza spadek skumulowanego wskaźnika płynności do 3 miesięcy poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego) powiązany jest z testami scenariuszowymi, a w szczególności z testem o najbardziej konserwatywnych założeniach, tj. „Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego oraz spadku depozytów terminowych”. Powiązanie to polega na tym, iż w przypadku spadku wskaźnika płynności do 3 miesięcy w sporządzonym teście poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego dotyczącego tego wskaźnika, Zarząd potencjalnie wprowadziłby ten plan awaryjny.

3. Plan awaryjny w przypadku strukturalnej utraty płynności (w okresie powyżej 3 miesięcy – oznacza spadek skumulowanego wskaźnika płynności powyżej 3 miesięcy poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego) powiązany jest z testami scenariuszowymi, a w szczególności z testem o najbardziej konserwatywnych założeniach, tj. „Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego oraz spadku depozytów terminowych”. Powiązanie to polega na tym, iż w przypadku spadku wskaźników płynności powyżej 3 miesięcy w sporządzonym teście poniżej ustalonego limitu ostrożnościowego dotyczącego tego wskaźnika, Zarząd potencjalnie wprowadziłby ten plan awaryjny.

Polityka utrzymywania rezerwy płynności.

Obliczając wartość podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności, można uwzględnić wartość otrzymanego, na podstawie umowy, zobowiązania pozabilansowego w kwocie niewykorzystanej jako źródła zabezpieczenia płynności, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) umowa zawarta jest z podmiotem regulowanym o stabilnej sytuacji finansowej,
- 2) umowa ma charakter bezwarunkowy i zawarta jest na okres co najmniej 6 miesięcy,
- 3) umowa uwzględnia otrzymane środki w podstawowej rezerwie płynności, jeśli Bank otrzyma środki w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia,
- 4) umowa uwzględnia otrzymane środki w uzupełniającej rezerwie płynności, jeśli Bank otrzyma środki w terminie do 10 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia.

Podstawowa rezerwa płynności (A1) wyznaczana jest jako suma następujących pozycji:

- 1) kasa,
- 2) należności od NBP lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową z terminem płatności do 7 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej, z zastrzeżeniem (niezablokowane),
- 3) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana zostałaby waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni,
- 4) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni, z zastrzeżeniem,

- 5) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia. z zastrzeżeniem,
- 6) dodatnia różnica między wartością salda rezerwy obowiązkowej na dzień sprawozdawczy a wartością salda rezerwy obowiązkowej, która musiałaby zostać utrzymana od następnego dnia bilansowego do ostatniego dnia okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, aby średnia wartość salda środków rezerwy obowiązkowej w całym okresie osiągnęła poziom rezerwy wymaganej w rozumieniu przepisów uchwały nr 15/2004 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania przez banki rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP Nr 3, poz. 4 z późniejszymi zmianami).

Do podstawowej rezerwy płynności (A1) Bank zalicza:

- 1) gotówkę w kasach i skarbcu,
- 2) rachunki bieżące złotowe i walutowe w Banku Zrzeszającym (z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej),
- 3) lokaty typu O/N,
- 4) lokaty złotowe i walutowe z terminem zapadalności do 7 dni z zastrzeżeniem (niezablokowane),
- 5) pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności do 7 dni (np. odsetki od należności zaliczonych do A1),
- 6) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni, z zastrzeżeniem (np. bony pieniężne, bony skarbowe, obligacje skarbowe, na które istnieje płynny rynek wtórny),
- 7) niewykorzystaną część limitu kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub inne otrzymane zobowiązanie pozabilansowe, z którego Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia, z zastrzeżeniem ,
- 8) rozliczenia międzybankowe (strona Wn),
- 9) dodatnia różnica między wartością salda rezerwy obowiązkowej na dzień sprawozdawczy a wartością salda rezerwy obowiązkowej, która musiałaby zostać utrzymana od następnego

dnia bilansowego do ostatniego dnia okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, aby średnia wartość salda środków rezerwy obowiązkowej w całym okresie osiągnęła poziom rezerwy wymaganej w rozumieniu przepisów uchwały nr 15/2004 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania przez banki rezerwy obowiązkowej (D. Urz. NBP Nr 3, poz. 4 z późniejszymi zmianami).

Uzupełniająca rezerwa płynności (A2) wyznaczana jest jako suma następujących pozycji:

- 1) należności od NBP lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową Banku z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej z zastrzeżeniem (niezablokowane),
- 2) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana zostałyby waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni,
- 3) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i do 30 dni z zastrzeżeniem,
- 4) instrumenty dłużne o obniżonym ryzyku szczególnym w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni, z zastrzeżeniem,
- 5) kapitałowe papiery wartościowe płynne i zdywersyfikowane w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni z zastrzeżeniem,
- 6) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których Bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 10 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia,
- 7) przepływy pieniężne wynikające z terminowych transakcji pozabilansowych bieżących oraz prostych, rozłożone na należności i zobowiązania w poszczególnych walutach, w terminach i kwotach wynikających z realizacji umowy, wyznaczone w sposób ostrożny, dotyczące należności z terminem płatności do 30 dni.

2. Do **uzupełniającej rezerwy płynności (A2)** Bank zalicza:

- 1) lokaty walutowe i złotowe z terminem zapadalności powyżej 7 dni i nie przekraczającym 30 dni z zastrzeżeniem (niezablokowane),

- 2) Należności z tytułu lokaty obowiązkowej (tzw. depozytu obowiązkowego),
- 3) pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności powyżej 7 dni i nie przekraczającym 30 dni (np. odsetki od należności zaliczonych do A2),
- 4) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 10 dni roboczych,
- 5) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i do 30 dni, nie ujęte w podstawowej rezerwie płynności, z zastrzeżeniem.

Zastrzeżenie:

1. Jeśli Bank zobowiązuje się do nabycia lub zbycia w przyszłym terminie instrumentów finansowych, które zaliczyłby do podstawowej lub uzupełniającej rezerwy płynności, to taka pozabilansowa operacja warunkowa zostaje wyłączona z kalkulacji nadzorczych miar płynności.
2. Jeżeli zobowiązanie Banku zabezpieczone jest aktywami lub otrzymanym zobowiązaniem pozabilansowym, które zaliczyłby do podstawowej lub uzupełniającej rezerwy płynności to:
 - 1) jeśli zobowiązanie zostało uwzględnione w wyznaczaniu środków obcych stabilnych, to aktywa zabezpieczające zobowiązanie ujmowane są w pozostałych aktywach na hurtowym rynku finansowym, a otrzymane zobowiązanie pozabilansowe nie jest ujmowane w podstawowej lub uzupełniającej rezerwie płynności,
 - 2) jeśli zobowiązanie nie zostało uwzględnione w wyznaczaniu środków obcych stabilnych, to aktywa zabezpieczające zobowiązanie są ujmowane w podstawowej lub uzupełniającej rezerwie płynności lub w pozostałych aktywach na hurtowym rynku finansowym zgodnie z terminem spłaty tego zobowiązania, a otrzymane zobowiązanie pozabilansowe nie jest ujmowane w podstawowej lub uzupełniającej rezerwie płynności.
3. Bank zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o fakcie ukształtowania się nadzorczych miar płynności poniżej limitów, nie później niż w ciągu 5 dni roboczych po dniu, w którym taka sytuacja zaistniała.
4. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera zestawienie dziennych obliczeń nadzorczych miar płynności za ostatnie 30 dni z wyszczególnieniem obliczanych pozycji.

5. W przypadku, gdy nadzorcze miary płynności ukształtowały się poniżej limitów, Bank podejmuje działania zmierzające do przywrócenia poziomu środków zabezpieczających płynność do adekwatnego poziomu uruchamiając stosowne plany awaryjne.

Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

1. Osoba odpowiedzialna za zarządzanie płynnością śróddzienną i bieżącą Banku przekazuje informacje zgodnie z załącznikami do „Zasad zarządzania płynnością śróddzienną i bieżącą w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim” .
2. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz:
 - a) Codziennie dla Członka Zarządu bezpośrednio nadzorującego zarządzanie płynnością przekazuje kalkulacje nadzorczych miar płynności,
 - b) Miesięcznie dla Zarządu oraz kwartalnie dla Rady Nadzorczej opisowy Raport z analizy ryzyka płynności, zawierający:
 - źródła finansowania działalności Banku,
 - zaangażowanie środków oraz aktywa płynne,
 - analizę zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów,
 - analizę największych deponentów w bazie depozytowej Banku,
 - analizę stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu),
 - analizę wskaźnikową ryzyka płynności Banku wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych,
 - urealnione zestawienie płynności Banku,
 - kształtowanie się nadzorczych miar płynności,
 - strukturę kształtowania się bazy depozytowej,
 - testy warunków skrajnych.
3. Raport zawierający opis sytuacji Banku wraz z wnioskami przekazywany jest do analizy Komitetowi Zarządzania Ryzykami; wnioski zawarte w raporcie wykorzystywane są przez Zarząd Banku.
4. Zarząd Banku wydaje osobie odpowiedzialnej za zarządzanie bieżącą płynnością dyspozycje do realizacji w zakresie polityki zarządzania płynnością Banku.
5. Zarząd Banku przekazuje w okresach kwartalnych Radzie Nadzorczej informacje o sytuacji Banku w zakresie płynności finansowej oraz ocenę ryzyka utraty płynności, na jakie narażony

jest Bank.

IX. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko stopy procentowej to niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp rynkowych na prognozowany wynik finansowy i sytuację finansową Banku.

Podstawowym założeniem i celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku. Założeniem strategicznym jest również, by marża odsetkowa Banku utrzymywała się na poziomie wyższym od 1,5%. Na dzień 31.12.2020 roku marża ukształtowała się na poziomie 1,59%.

W Banku przeprowadzane są testy warunków skrajnych w celu oszacowania zmian wyniku finansowego w przypadku wzrostu/spadku stóp procentowych o 100 i 200 punktów bazowych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku analiza szokowa wykazała spadek wyniku finansowego z tytułu ryzyka przeszacowania oraz ryzyka bazowego o 4 694,40 tys. zł przy spadku stóp stanowiła 8,2% funduszy własnych.

Bank wyznaczył limit zmian wyniku odsetkowego na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami oraz na skutek ryzyka bazowego i opcji klienta. Dodatkowo w Banku obowiązują limity dotyczące zmian wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych. Na dzień 31.12.2020r. Bank tworzył wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 3 881,63 tys. zł.

Na koniec grudnia 2020 r. Bank posiadał dobre dopasowanie terminów przeszacowania aktywów i pasywów. W okresie do 1 miesiąca przeszacowaniu ulegało 83,99% aktywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych i 99,23% pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych.

Większość aktywów (66,9%) i pasywów (99,2%) wrażliwych na zmiany stóp procentowych oprocentowana jest wg stóp zmiennych. Stopy zewnętrzne stosowane są dla 90,8% aktywów i 18,9% pasywów. Wobec pozostałych aktywów i pasywów stosowane są stopy ustalane przez Zarząd Banku. Pomiar ryzyka stóp procentowych dokonywany jest w cyklach miesięcznych.

Podstawowe metody pomiaru to analiza luki przeszacowania i symulacja zmian wyniku finansowego.

Wartość aktywów i pasywów według terminów przeszacowania przedstawia się następująco:

Wyszczególnieni:	Terminy przeszacowania:									
	Razem	1 dzień	od 2 do 7 dni	od 8 do 30 dni	pow. 1 m-ca do 3 m-cy	pow. 3 m-cy do 6 m-cy	pow. 6 m-cy do 9 m-cy	pow. 9 m-cy do 12 m-cy	pow. 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	683 056	376 836	155 304	41 592	3 779	55 201	518	427	862	48 535
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	653 100	123 215	37	524 823	0	4 709	130	185	0	0

X. RYZYKO WALUTOWE

Ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych. Zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku. Ryzyko pojawia się w momencie, gdy występuje nierównowaga między wielkością aktywów i pasywów denominowanych w tej samej walucie obcej (tzw. otwarta pozycja walutowa). Na rozmiar ryzyka walutowego wpływają następujące zmienne:

- wielkość otwartej pozycji walutowej netto, a więc różnicy między aktywami i pasywami denominowanymi w tej samej walucie,
- liczba walut zaangażowanych w operacje Banku,
- zmienność kursów walut zaangażowanych w operacje Banku.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową. Ponieważ całkowita pozycja walutowa netto nie przekracza 2% funduszy własnych, Bank nie wylicza wymogu z tytułu ryzyka walutowego. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest w cyklach miesięcznych.

XI. INSTRUMENTY DŁUŻNE I KAPITAŁOWE W PORTFELU BANKOWYM

Na dzień 31.12.2020 Bank posiadał następujące aktywa finansowe:

Wyszczególnienie	Wartość (zł)
Bony pieniężne	144 500 000,00
Obligacje BPS S.A.	4 900 000,00
Obligacje skarbowe	53 000 000,00
Obligacje BGK	25 000 000,00
Obligacje PFR	20 000 000,00

Akcje BPS S.A.	3 321 197,25
Akcje IT Card	439 886,52
Udział w SSOZ	2 000,00
RAZEM	251 163 083,77

XII. POLITYKA WYNAGRODZEŃ

Realizując zapisy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank Spółdzielczy w Mińsku Mazowieckim wprowadził regulację „Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim”. Celem polityki jest wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka.

Do stanowisk istotnych o których mowa w §24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim zalicza się:

- 1) Członków Rady Nadzorczej
- 2) Członków Zarządu.

Wysokość wynagrodzenia przewodniczącego jak i członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli.

Rada Nadzorcza Banku otrzymuje stałe składniki wynagrodzenia oraz zmienne jako wyłącznie nagroda z podziału nadwyżki bilansowej zależna od wyników finansowych Banku.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.

Członkowie Zarządu otrzymują stałe składniki wynagrodzenia oraz premie kwartalne.

Przyznane premie mogą być wypłacane według następujących zasad:

1. Łączna kwota wypłaconej premii osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku w danym roku nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.

2. Stosując zasadę proporcjonalności, o której mowa w przepisie §29 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku, w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank wypłaca kwartalną premię po przyznaniu przez Radę Nadzorczą, z uwzględnieniem ust.3.

3. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może przekraczać 100% wynagrodzenia zasadniczego, w odniesieniu do poszczególnych osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.

4. Wysokość premii kwartalnej ustalana jest co kwartał uchwałą Rady Nadzorczej zgodnie z §25 ust. 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku, w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, po dokonaniu uprzedniej oceny poszczególnych osób zajmujących stanowiska istotne.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.

Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku (kryterium ilościowe), osiągnęte w ostatnich trzech latach w odniesieniu do założeń Strategii działania Banku:

- 1) zysku netto,
- 2) zwrotu z kapitału własnego brutto (ROE brutto),
- 3) łącznego współczynnika kapitałowego,
- 4) wskaźnika płynności LCR,
- 5) jakości portfela kredytowego.

Ocenie podlega stopień wykonania ww. wskaźników w odniesieniu do Planu strategicznego działania Banku w poszczególnych latach, a w okresach kwartalnych – do planu finansowego. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy plan w zakresie ww. wskaźników w pkt 1-2 zrealizowany został co najmniej w 85%, w zakresie pkt 3-4 zgodnie z obowiązującymi normami. W odniesieniu do wskaźnika jakości portfela kredytowego określonego w pkt. 5, prezentowanego w Zestawieniu wskaźników ekonomiczno-finansowych w zrzeczeniu BPS jako średni udział kredytów brutto z rozpoznaną utratą wartości w kredytach brutto (z odsetkami), do pozytywnej oceny efektów pracy, dopuszcza się przekroczenie ww. wskaźnika o nie więcej niż 10%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- 1) pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe,
- 2) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym i innych dokumentach w okresach objętych oceną.

W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagrodzenia nie przyznaje się.

Przyznanie zmiennych składników wynagrodzenia ma charakter uznaniowy, Rada Nadzorcza może podjąć decyzję odpowiednio o przyznaniu lub o braku wypłaty tego wynagrodzenia.

W 2020 r. nie zastosowano odroczenia wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń Członkom Rady Nadzorczej oraz Członkom Zarządu z uwagi na wypracowanie dodatniego wyniku finansowego.

Stosownie do zapisów art. 450 Rozporządzenia PE informujemy, że w 2020 r. wartość wynagrodzeń ogółem z podziałem na wynagrodzenia stałe i zmienne Członków Rady Nadzorczej oraz Członków Zarządu w łącznej liczbie 11 osób wyniosła (1 153 tys. zł razem):

- kwota wypłaconych stałych składników wynagrodzeń wyniosła 793 tys. zł.
- kwota wypłaconych zmiennych składników wynagrodzeń wyniosła 360 tys. zł.

Wynagrodzenia zmienne w całości zostały wypłacone w gotówce.

XIII. OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

1. Celem systemu kontroli wewnętrznej w Banku, jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- sprawozdawczości finansowej w Banku,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz standardami rynkowymi.

2. Funkcjonujące w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych poziomach (liniach obrony):

- pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie, między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania Banku z przepisami wewnętrznymi, z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi.

Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, projektowanie i wdrażanie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie

poziome (weryfikacja bieżąca/testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii. W Banku funkcje I linii obrony pełnią Oddziały, Filie, Punkty kasowe oraz Zespół Handlowy.

- druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku Główny Księgowy, Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, Zespół Analityków Kredytowych, Zespół ds. monitoringu i klasyfikacji, Inspektor Ochrony Danych, Stanowisko Wierzytelności Trudnych, Stanowisko ds. zgodności, Stanowisko Kontroli Wewnętrznej. Komórki zaliczone do II linii obrony, poza Stanowiskiem ds. zgodności i Stanowiskiem Kontroli Wewnętrznej, w pewnych obszarach mogą pełnić zadania w ramach I linii obrony i w tym przypadku, każdorazowo II linię stanowią Stanowisko ds. zgodności i Stanowisko Kontroli Wewnętrznej.

- trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, powierzony SSOZ.

3. Na I i II linii obrony pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych stosują mechanizmy kontrolne oraz niezależnie monitorują ich przestrzeganie poprzez weryfikację bieżącą i testowanie okresowe.

4. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku.

5. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:

- 1) funkcja kontroli – której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, obejmująca wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku,
- 2) Stanowisko ds. zgodności – którego zadaniem jest ocena ryzyka braku zgodności przy opracowywaniu założeń dla nowych produktów, usług lub nowych obszarów działania, z uwzględnieniem zasad niezależnego monitorowania w ramach funkcji kontroli oraz zarządzanie ryzykiem braku zgodności, tj. identyfikacja, ocena, kontrola, monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności, dające zapewnienie działania Banku zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi,

- 3) Stanowisko Kontroli Wewnętrznej – którego zadaniem jest przeprowadzanie testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania zgodności oraz przeprowadzanie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w obszarach, w których identyfikowany jest brak niezależnego testowania pionowego realizowanego przez inne komórki organizacyjne z II linii obrony. Stanowisko Kontroli Wewnętrznej pełni także rolę administratora matrycy funkcji kontroli,
 - 4) audyt wewnętrzny - którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku, realizowany przez SSOZ.
6. Na funkcję kontroli składają się:
- 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
7. Pracownicy Banku zapewniają niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, które są wpisane w poszczególne procesy funkcjonujące w Banku.
8. W ramach niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku, wyróżnia się monitorowanie pionowe i poziome.
9. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie.
10. Niezależność polega na tym, że ta sama osoba, nie może jednocześnie odpowiadać za stosowanie danego mechanizmu kontrolnego oraz za monitorowanie jego przestrzegania.
11. Dyrektor jednostki/komórki organizacyjnej Banku odpowiada za podział obowiązków zapewniający niezależność monitorowania w ramach danej komórki/jednostki.
12. Do kompetencji Rady Nadzorczej Banku należy:
- a) sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
 - b) zatwierdzanie kryteriów oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
 - c) zatwierdzanie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej w Banku,
 - d) dokonywanie corocznej oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku.
13. Do kompetencji Zarządu Banku należy, między innymi:
- a) zapewnianie funkcjonowania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
 - b) ustanawianie kryteriów oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku,

- c) zatwierdzanie kryteriów wyodrębnienia procesów istotnych, na potrzeby sporządzania matrycy funkcji kontroli w Banku,
 - e) zatwierdzanie listy procesów istotnych dla Banku,
 - f) zatwierdzanie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej w Banku,
 - g) ustanawianie zasad projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych dla procesów funkcjonujących w Banku, w tym funkcjonowania w Banku matrycy funkcji kontroli,
 - h) ustanawianie zasad okresowego raportowania o wynikach monitorowania mechanizmów kontrolnych i podjętych działaniach naprawczych,
 - i) dokonywanie corocznej oceny funkcji kontroli w Banku.
14. Do kompetencji Stanowiska Kontroli Wewnętrznej należy, między innymi:
- a) zmian zgłaszanych na bieżąco przez właścicieli procesów w ramach aktualizacji matrycy funkcji kontroli,
 - b) określanie zakresu testowania, zawierającego:
 - wykaz procesów/podprocesów objętych testowaniem,
 - komórki zobowiązane do przeprowadzenia testowania,
 - częstotliwość testów,
 - c) zapewnienie funkcjonowania matrycy funkcji kontroli w Banku,
 - d) bieżąca aktualizacja matrycy funkcji kontroli na podstawie danych i informacji otrzymanych od właścicieli procesów lub innych komórek/jednostek organizacyjnych Banku,
 - e) inicjowanie działań mających na celu włączanie do matrycy funkcji kontroli kolejnych procesów i wskazywanie osób odpowiedzialnych.

XIV. ZASADY DOBREJ PRAKTYKI BANKÓW W ZAKRESIE INFORMOWANIA O PRZYNALEŻNOŚCI DO OBOWIĄZKOWEGO SYSTEMU GWARANTOWANIA

Bank uczestniczy w ustawowym systemie gwarantowania depozytów i przestrzega zasady jego funkcjonowania. Wierzytelności podmiotów objętych systemem gwarantowania, uznanych w Ustawie za Deponentów, powstające w związku wykonywaniem czynności bankowych, są chronione w zakresie określonym w **Ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym**.

XV. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

W Banku Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim wprowadzono Zasady Ładu Korporacyjnego przez Zarząd Uchwałą nr 75/BS/2014 z dnia 10 grudnia 2014 r., zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 43/RN/2014 z dnia 12 grudnia 2014 r. oraz przez Zebranie Przedstawicieli Uchwałą nr 8/ZP/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r.

Ww. Zasady Ładu Korporacyjnego dostępne są na stronie internetowej Banku www.bsminskmaz.pl

XVI. INFORMACJE DODATKOWE

1. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.
2. Bank nie należał do banków istotnych systemowo.
3. Bank nie dokonywał operacji zabezpieczonych instrumentami finansowymi.
4. Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.
5. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.
6. Bank nie stosował metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.
7. Bank nie stosował metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.
8. Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.
9. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.
10. Bank prowadzi działalność lokalnie, na terenie 1 województwa, brak ekspozycji poza granicami Polski.
11. Bank nie korzysta z ECAI – art. 444 Rozporządzenia.
12. Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
13. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.
14. Podstawowe wskaźniki finansowe Banku:
 - ROE brutto 6,23%
 - ROA brutto 0,50%
 - Współczynnik wypłacalności 18,42%
 - Marża odsetkowa 1,59%

XVII. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Zarząd Banku Spółdzielczego w Mińsku Mazowieckim niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w niniejszej Informacji są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem jak i systemu kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności. System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu ryzyka działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa Bankowego i Uchwał Nadzorczych, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Zarząd Banku:

Prezes Zarządu – Jacek Lipiec

Wiceprezes Zarządu – Agata Kubicka

Wiceprezes Zarządu – Eliza Mashaley

Mińsk Mazowiecki, 17 czerwca 2021 r.